

An tÚdarás Árachas Sláinte

The Health Insurance Authority

Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais **2014**

An tÚdarás Árachas Sláinte

Teach na Canálach, Bóthar na Canálach, Baile Átha Cliath 6.

Íosghlao: 1850 929 166

Teil: (01) 406 0080

Facs: (01) 406 0081

Ríomhphost: info@hia.ie

Suíomh Gréasáin: www.hia.ie

Tls as muileann páipéir ina n-úsáidtear laíon adhmaid as foraois inbhuanaithe mharthanach a foinsíodh an páipéar a úsáideadh chun an tuarascáil seo a phriontáil. Níor úsáideadh clóirín sa phróiseas tuartha.

Clár Ábhar

1. Ráiteas an Chathaoirligh	2
2. Ballraíocht agus Bainistíocht an Údaráis	4
3. Feidhmeanna an Údaráis	8
3.1 Rialáil	10
3.1.1 Struchtúr Rialála an Mhargaidh	10
3.1.2 Forbairtí Rialála in 2014	10
3.1.3 Scéim na hÉireann um Chothromú Fiontar	11
3.1.4 An Ciste um Chothromú Fiontar (“CCF”)	14
3.1.5 Clár na nGnóthas Sochar Sláinte	15
3.1.6 Clár na gConarthaí Árachas Sláinte	15
3.2 Taighde agus Comhairle	16
3.2.1 Monatóireacht a Dhéanamh ar an Margadh Árachas Sláinte	16
3.2.2 Taighde Coimisiúnaithe ar an Margadh Árachas Sláinte	19
3.2.3 Taighde Coimisiúnaithe Eile	20
3.2.4 Árachas Sláinte Uilechoiteann	20
3.3 Leasanna Tomhaltóirí	20
3.3.1 Ceisteanna agus Gearáin Tomhaltóirí	20
3.3.2 Suíomh Gréasáin	22
4. Gnóthaí Corparáideacha	23
4.1 Straitéis	23
4.2 Rialachas Corparáideach	24
4.3 Acmhainní	26
5. Tuarascáil agus Cuntais 2014	27
5.1 Tuarascáil agus Ráitis Airgeadais an Údaráis Árachas Sláinte	27
5.2 Tuarascáil agus Ráitis Airgeadais an Chiste um Chothromú Fiontar	44
6. Aguisíní	57
Aguisín A – Staitisticí a bhaineann leis an Margadh Árachas Sláinte Príobháideach in Éirinn, 2014	57
Aguisín B – Éagsúlacht Éilimh de réir Aoise	59
Aguisín C – Struchtúr Aoise an Mhargaidh	60
Aguisín D – Clár na nGnóthas Sochar Sláinte amhail an 31 Nollaig 2014	61
Aguisín E – Freastal ar Chruinnithe de chuid an Údaráis in 2014	62
Aguisín F – Rátaí Cothromú Fiontar	63

1. Ráiteas an Chathaoirligh

Dé réir Alt 33(2) den Acht Árachais Sláinte, 1994, tá áthas orm Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais an Údaráis Árachas Sláinte (“an tÚdarás”) don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2014 a chur i láthair.

Bhí an bhliain seo ina bliain shuntasach eile maidir le rialáil an mhargaidh árachas sláinte príobháideach in Éirinn agus maidir le hobair an Údaráis. I mí Iúil 2014, shínigh an tAire Sláinte ionstraim reachtúil chun pobalrátú ar feadh an tsaol a achtú ón 1 Bealtaine 2015. Is é cuspóir an athraithe ná spreagadh a thabhairt do dhaoine árachas sláinte príobháideach a cheannach agus iad óg, rud a chabhróidh le feabhas a chur ar chothroime an chórais agus le boilsciú préimhe a laghdú do dhaoine óga a théann isteach i scéimeanna agus do dhaoine atá árachaithe cheana féin. Go sonrach, i gcás duine ar bith atá ag ceannach árachas sláinte príobháideach den chéad uair tar éis an 30 Aibreán 2015, cuirfear lódáil bhuan atá bainteach le haois is fiú 2% sa bhliain aoise os cionn 34 bliain d’aois i bhfeidhm maidir lena phréimh árachais sláinte.

Achtaíodh an tAcht Árachais Sláinte (Leasú) 2014 i mí na Nollag 2014. Tugadh éifeacht do roinnt athruithe tábhachtacha breise leis an Acht. Tugadh scála aistriheach rátaí préimhe do dhaoine fásta óga sa raon aoise 18-25 bliain isteach, scála a mbeadh éifeacht aige ón 1 Bealtaine 2015. Sa chomhthéacs sin, ní bheidh feidhm a thuilleadh ag an gceanglas do dhuine fásta óg a bheith ina mhac léinn nó ina chleithiúnaí. Déanfar na creidmheasanna atá i bhfeidhm sa scéim um chothromú fiontar a athbhreithniú le haghaidh athnuachaintí ón 1 Márta 2015. Leanfaidh creidmheasanna aoise d’árachóirí de bheith i bhfeidhm maidir le gach duine árachaithe os cionn 60 bliain d’aois agus leanfaidh siad ar aghaidh ag fáil creidmheasanna as gach oíche a chaitheann duine amháin dá gcuid custaiméirí san ospidéal. I gcás athnuachaintí ón 1 Márta 2015, athróidh an creidmheas ospidéil sin ó €60 go €90 as gach oíche a chaitear san ospidéal. Beifear ag laghdú an dleacht stampa phobalráitithe ar chonarthaí neamh-bhreisumhdaigh ón 1 Márta 2015 ar aghaidh agus ní dhéanfar athrú ar dhleacht stampa ar chonarthaí neamh-bhreisclúdaigh.

Cuireadh an Scéim reatha um Chothromú Fiontar ar bun in 2013 faoin Acht Árachais Sláinte (Leasú) 2012. De réir an Achta sin, is é an tÚdarás atá freagrach as an Scéim a riar agus a choimeád ar bun. Cuirtear cuntais an Chiste um Chothromú Fiontar do 2014, rud a cuireadh ar bun faoin Scéim, ar áireamh sa Tuarascáil seo. Tá sreafaí airgid ar fiú thart ar €1 billiún iad i gceist leis an gCiste faoi láthair. Bainistítear é ar an mbonn go mbeidh an t-ioncam agus na heisiócaíochtaí i gcothromaíocht le himeacht ama, agus barrachais bhliantúla agus easnaimh bhliantúla a eascraíonn as eispéireas athraitheach á gcur san áireamh sna hathbhreithnithe bliantúla ar dhleacht stampa agus ar chreidmheasanna préimhe.

Is gá an Scéim um Chothromú Fiontar a mhionchoigeartú ar bhonn leanúnach chun a chinntiú go bhfanfaidh sí oiriúnach don fheidhm. Feabhsú beartaithe amháin is ea an tomhas stádas sláinte a úsáidtear a fheabhsú. Chuir an tAire in iúl d’árachóirí i mí Aibreáin 2014 go bhfuil sé tiomanta do thomhas stádas sláinte níos sofaisticiúla a chur chun feidhme chun cothromú níos fearr a dhéanamh ar fhiontair maidir leis na costais níos airde a bhaineann leis na hothair is laige sláinte a árachú, beag beann ar aois. Chun cur leis sin,

chuir an tÚdarás páipéar mionsonraithe faoi bhráid an Aire le linn 2014 maidir le grúpaí atá bainteach ó thaobh diagnóise de (DRGanna) a chur san áireamh sa Scéim um Chothromú Fiontar. Beidh am ag teastáil chun na sonraí agus na córais riachtanacha a fhorbairt, áfach.

Ba cheart go gcabhródh feabhsúcháin sa gheilleagar leathan leis an margadh le haghaidh árachas sláinte príobháideach. Cé go raibh laghdú ó bhliain go bliain ar líon na ndaoine árachaithe ann amhail mí na Nollag 2014, bhí méadú beag sa ráithe dheiridh ar líon na ndaoine árachaithe agus is cosúil go bhfuiltear ag leanúint den treocht sin in 2015. Is cúis imní fós í an laghdú díréireach atá tagtha chun cinn le blianta beaga anuas ar an ráta ceannaigh ag aoiseanna óga, áfach. Táthar dóchasach go gcuirfidh na bearta nua atá leagtha amach thuas leis an margadh a chobhsú sa tslí sin ach an t-insreabhadh custaiméirí nua agus custaiméirí óga a mhéadú. Baineann rithábacht leis an ngné idirghlúine sin maidir lena chobhsaí atá árachas sláinte deonach pobalrátaithe.

In 2014, d'fhoilsigh an tAire Sláinte Páipéar Bán faoi Árachas Sláinte Uilechoiteann (ÁSU) inar beartaíodh ról méadaithe don Údarás i dtimpeallacht ÁSU. Leanann an tÚdarás ar aghaidh ag oibriú leis an Roinn Sláinte ar an gcúrsa sin de réir mar is gá.

Tá an-tóir ag daoine den phobal go fóill ar fheidhm faisnéise tomhaltóra an Údaráis. Bhí méadú 20% ann ar líon na dteagmhálacha a bhí ann in 2014, agus é ag méadú go 600,000 ceann. Ba as suíomh Gréasáin rathúil an Údaráis a tháinig an chuid ba mhó den mhéadú sin chun cinn, ach tháinig méadú ar theagmháil dhíreach le foireann an Údaráis freisin. Cuireann an fhaisnéis atá ar fáil ar chumas tomhaltóirí comparáid a dhéanamh idir sochair agus praghsanna ar fud raon iomlán na bpleananna árachas sláinte atá á dtairiscint ag árachóirí. Is é is aidhm don fhaisnéis cabhrú le tomhaltóirí an polasaí is oiriúnaí a rochtain ag an bpréimh is iomaíche. Cuireann an tÚdarás faisnéis ar fáil ar bhealaí eile freisin, amhail na meáin, leabhráin faisnéise do thomhaltóirí a dháileadh, agus ábhar a ghabhann le ráitis athnuachana a eisíonn árachóirí.

Tá áthas orm aitheantas a thabhairt d'obair agus do thiomantas Bhaill an Údaráis le linn 2014. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil freisin leis an Aire Sláinte, an Dr Leo Varadkar T.D., leis an Dr James Reilly T.D., an tAire Sláinte roimhe, agus le feidhmeannaigh sa Roinn Sláinte as a gcuid tacaíochta le linn na bliana.

Mar fhocal scoir, cuireann an tÚdarás a bhuíochas in iúl as an obair a rinne foireann an Údaráis agus as an tiomantas a léirigh siad le linn 2014.

An tUasal Jim Joyce
Cathaoirleach

2. Ballraíocht agus Bainistíocht an Údaráis

Ballraíocht

Is é an tAire Sláinte a cheapann Baill an Údaráis ar feadh tréimhse cúig bliana. Is iad seo a leanas Baill an Údaráis:

An tUasal Jim Joyce (Cathaoirleach)

Ceapadh an tUasal Joyce mar Chathaoirleach ar an Údarás an 1 Feabhra 2006 agus athcheapadh é an 1 Feabhra 2011. Tá an tUasal Joyce ina Chomhalta d'Institiúid na nAchtúirí agus de Chumann na nAchtúirí in Éirinn agus bhí sé ina Uachtarán ar an gCumann do 1999/2000. Chaith sé luathbhlianta a ghairme sa Státseirbhís, ar chuir sé deireadh léi mar Rúnaí Cúnta sa Roinn Poist agus Teileagraf. Ina dhiaidh sin, bhí sé mar Stiúrthóir Feidhmiúcháin ar Telecom Éireann ó 1984 go 1992. Chaith sé tamall mar Chomhairleach Achtúireach sa Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta agus ansin in Údarás Rialála Seirbhísí Airgeadais na hÉireann ó 1992 go 2005.

An tUasal Dónall Curtin

Is bunaitheoir agus Páirtí Sinsearach Byrne Curtin Kelly (Cuntasóirí Deimhnithe Poiblí) é an tUasal Curtin. Tá sé ina bhall d'Institiúid na gCuntasóirí Deimhnithe Poiblí in Éirinn. Bhí sé ina Uachtarán ar Chambers Ireland roimhe seo agus is ball den Bhord é go fóill. Tá sé ina bhall den Institiúid Eadránaithe freisin, agus taithí leathan aige ar eadráin, ar an idirghabháil agus ar réiteach díospóidí.

An Iníon Sheelagh Malin

Tá Sheelagh Malin ina Stiúrthóir Bainistíochta ar St. James's Place International plc, ar cuid den ghrúpa bainistíochta rachmais St. James's Place sa Ríocht Aontaithe é. Tá níos mó ná 20 bliain caite aici i mbainistíocht sa tionscal árachas saoil, lena n-áirítear ról i margaíocht agus i bhforbairt táirgí, tuairisciú airgeadais, comhlíonadh agus an fheidhm reachtúil "achtúire ainmnithe". Tá sí ina Comhalta de Chumann na nAchtúirí in Éirinn agus tá páirt glactha aici i meithleacha oibre achtúireacha um thuairisciú airgeadais, um fhorchoimeád costas agus um fhaisnéis tomhaltóirí do ghnóthais árachais saoil trasteorann.

An tOllamh Anthony Staines

Tá an tOllamh Staines ina shaineolaí sláinte poiblí agus ina chathaoirleach córas sláinte i Scoil an Altranais agus na nEolaíochtaí Daonna in Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath. Agus é ina dhochtúir, tá sé ag obair mar eipidéimeolaí acadúil ó 1990 i leith sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn. Oibríonn sé le haonad TFC an Ghrúpa um Athchóiriú Córas i bhFeidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte. Tá saineolas ar leith aige ar chórais faisnéise sláinte agus ar mhaoiniú na seirbhíse sláinte.

An tUasal Paul Turpin

Is speisialtóir rialachais é an tUasal Turpin leis an bhForas Riaracháin Phoiblí (I.P.A) a sholáthraíonn seirbhísí comhairleoireachta agus oiliúna. Sular tosaigh sé leis an I.P.A. in 2006, bhí poist shinsearacha aige sa bhainistíocht baincéireachta agus infheistíochta. D'oibrigh sé san earnáil phoiblí roimhe seo, lena n-áirítear mar Chomhairleoir Geilleagrach do Ranna Rialtais, leis an gComhairle Náisiúnta Eacnamaíoch agus Shóisialta, agus leis an gCoimisiún Eorpach.

Bainistíocht

Is iad seo a leanas Lucht Bainistíochta an Údaráis:

An tUasal Liam Sloyan

Príomhfheidhmeannach/Cláraritheoir – A d'éirigh as an ról an 16 Samhain 2014

An tUasal Don Gallagher

Príomhfheidhmeannach/Cláraritheoir – A ceapadh an 7 Nollaig 2014

Bhain an tUasal Gallagher MSc amach i mBainistíocht i gColáiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath, agus is Príomhoifigeach Feidhmiúcháin idirnáisiúnta é ag a bhfuil an-taithí agus a bhainistigh cuideachtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta árachais agus bainistíocht saibhris agus a d'fhóin ar Bhoird na gcuideachtaí sin. Níos déanaí fós, bhí an tUasal Gallagher ina Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin agus ina Stiúrthóir Feidhmiúcháin d'fhochuideachta Eorpach de chuid príomhárachóra saoil dhomhanda. Roimhe sin, bhí an tUasal Gallagher ina Leas-Uachtarán Sinsearach agus ina Stiúrthóir Bainistíochta le mór-árachóir saoil Ceanadach in Éirinn agus i gCeanada.

An tUasal Eamonn Horgan

Bainisteoir Gnóthaí Corparáideacha/Rúnaí an Údaráis

Bhain an tUasal Horgan Máistreacht san Eolaíocht amach, mar aon le cáilíochtaí iarchéime sa ghnó, airgeadas agus sa rialachas corparáideach. Bhí poist bhainistíochta oibríochtaí agus táirgeachta aige sa tionscal príobháideach sular tháinig sé chun an Údaráis mar Bhainisteoir Cúrsaí Corparáideacha.

An tUasal Brendan Lynch

Ceann Taighde/Seirbhísí Teicniúla

Is Eacnamaí agus Atur nae Cáilithe é an tUasal Lynch. Bhain sé Máistreacht amach san eacnamaíocht, mar aon le Dioplóma sa Dlí Eorpach. D'oibrigh sé mar chomhairleach eacnamaíoch, mar eacnamaí stocbhróicéara, agus mar chomhairleoir eacnamaíoch don Aire Airgeadais.

An tUasal Michael Ó Briain

Ceann Gnóthaí Rialála

Tá an tUasal Ó Briain ina Chomhalta de Chumann na nAchtúirí in Éirinn. Tá níos mó ná 30 bliain caite aige i mbainistíocht sa tionscal árachas saoil. Bhí sé ina Stiúrthóir Feidhmiúcháin agus ina Achtúire Ceaptha ag cuideachta de chuid Chuideachta Bheatha na hÉireann sular tháinig sé chun an Údaráis.

An tUasal Colm Farrell

Cuntasóir

Tá an tUasal Farrell ina Chomhalta de Chumann na gCuntasóirí Deimhnithe Cairte. Sular tháinig sé chun an Údaráis in 2013, bhí roinnt poist bhainistíochta sinsearaí aige san earnáil seirbhísí airgeadais.

Tá oifigí an Údaráis Árachas Sláinte lonnaithe ag:

Teach na Canálach, Bóthar na Canálach, Baile Átha Cliath 6.

Íosghlao: 1850 929 166 Teil: (01) 406 0080 Facs: (01) 406 0081

Ríomhphost: info@hia.ie Suíomh Gréasáin: www.hia.ie

3. Feidhmeanna an Údaráis

Bunaíodh an tÚdarás le hOrdú an Aire an 1 Feabhra 2001 faoin Acht Árachais Sláinte, 1994. Oibríonn sé de réir fhorálacha an Achta sin agus na nAchtanna Árachais Sláinte (Leasú) (ar a dtugtar “na hAchtanna Árachais Sláinte” le chéile).¹

Déantar foráil sna hAchtanna Árachais Sláinte maidir le gnó árachas sláinte príobháideach a rialú mar thoradh ar “An Tríú Treoir um Árachas Neamhshaoil” de chuid an Aontais Eorpaigh. Leagtar amach sa Treoir seo ceanglais an mhargaidh inmheánaigh do Bhallstáit i dtaobh árachas neamhshaoil, lena n-áirítear árachas saoil. Ligeann an reachtaíocht Eorpach seo do Bhallstát aonair glacadh leis na ceanglais faoi leith sa tslí is cuí dá gcóras náisiúnta dlíthiúil féin agus dá gcóras cúram sláinte féin.

Tá Príomhchuspóir na nAchtanna Árachais Sláinte leagtha amach sa reachtaíocht mar seo a leanas:

“Is é príomhchuspóir an Achta seo a chinntiú go bhfuil, ar mhaithe le leas an phobail agus ar fud an mhargaidh árachais sláinte, rochtain ar chumhdach árachais sláinte ar fáil do thomhaltóirí seirbhísí sláinte gan aon idirdhealú á dhéanamh eatarthu (cibé acu is trí chreidmheasanna um chothromú fiontar nó trí bhearta dleachta stampa nó trí bhearta eile, nó trí aon teaghlaim díobh sin a chuirtear in éifeacht é), go háirithe maidir le costais seirbhísí sláinte, bunaithe go hiomlán nó go páirteach ar stádas fiontar sláinte, ar aois nó ar ghnéas, aon tomhaltóirí den sórt sin nó aon aicme tomhaltóirí den sórt sin nó ar cé chomh minic a dhéantar seirbhísí sláinte a sholáthar don chéanna, agus á chur i gcuntas go háirithe chun críocha an chuspóra sin:

- (a) go méadaíonn ar riachtanais sláinte tomhaltóirí seirbhísí sláinte de réir mar is laige sláinte iad, lena n-áirítear de réir mar a dhruideann an tseanaois leo agus a thagann an tseanaois orthu,
- (b) a inmhianaithe atá sé a chinntiú, ar mhaithe leis an dlúthpháirtíocht sochaí agus idirghlúine, agus gan féachaint do stádas fiontar sláinte, nó d’aois, aon ghlúine ar leith (ná aon chuid di) nó do cé chomh minic a dhéantar seirbhísí sláinte a sholáthar don chéanna, go ndéanfadh daoine árachaithe ualach costas seirbhísí sláinte a chomhroinnt eatarthu trí shocrú a dhéanamh maidir le fóirdheontas costais idir na daoine is láidre sláinte agus na daoine is laige sláinte, lena n-áirítear idir daoine óga agus daoine aosta, agus, gan dochar do ghinearáltacht an chuspóra sin, go mbeidh rochtain, go háirithe, ag na daoine is laige sláinte, lena n-áirítear daoine aosta, ar chumhdach árachais sláinte trí chreidmheasanna um chothromú fiontar,
- (c) an modh ina n-oibríonn an margadh árachais sláinte i leith conarthaí árachais sláinte, i ndáil le gnóthais chláráithe aonair agus ar fud an mhargaidh, agus

- (d) a thábhachtaí atá sé gnóthais chláraithe a chur ó bheith ag gabháil do chleachtais, nó ó chonarthaí árachais sláinte a thairiscint, cibé tríd an margadh árachais sláinte a dheighilt (trí cibé sás) nó ar shlí eile, a mbeidh mar chuspóir acu nó mar éifeacht leo fabhar a thabhairt do chumhdach a dhéanamh ag na gnóthais ar fhiontair árachais sláinte na ndaoine is láidre sláinte lena n-áirítear daoine óga, ar chumhdach a dhéanamh ar fhiontair árachais sláinte na ndaoine is laige sláinte, lena n-áirítear daoine aosta.”

Sainmhínítear rátáil phobail mar bhearta a thacaíonn leis an bpríomhchuspóir. Leagtar amach san Acht freisin prionsabail eile rialála a bhaineann le hárachas sláinte, rollú oscailte, cumhdach saoil agus sochar íosta.

Is iad seo a leanas feidhmeanna an Údaráis:

- Monatóireacht a dhéanamh ar an margadh árachas sláinte agus comhairle a thabhairt don Aire (ar iarratais uaidh nó uaithe, nó ar a thionscnamh féin) i dtaobh cúrsaí árachas sláinte;
- Monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na nAchtanna Árachais Sláinte agus, nuair is cuí, fógraí forfheidhmiúcháin a eisiúint chun comhlíonadh na nAchtanna a fhorfheidhmiú;
- Feidhmeanna áirithe a chur i gcrích maidir le cothromú fiontar, lena n-áirítear chun an Ciste um Chothromú Fiontar a bhainistiú agus a riar;
- An beart cuí a mheasann sé a bheith cuí a dhéanamh chun feasacht an phobail a mhúscailt ar a gcearta mar thomhaltóirí árachas sláinte agus ar na seirbhísí árachas sláinte atá ar fáil dóibh; agus
- “Clár na nGnóthas Sochar Sláinte” agus “Clár na gConarthaí Árachas Sláinte” a choimeád ar bun.

Beidh na cumhachtaí riachtanacha á bhfeidhmiú ag an Údarás maidir le feidhmíocht a chuid feidhmeanna. Féadfaidh an tAire Sláinte (“an tAire”) freagrachtaí breise a thabhairt don Údarás mar a fhoráiltear sna hAchtanna.

3.1 Rialáil

3.1.1 Struchtúr Rialála an Mhargaidh

Tá an córas rialála i dtaobh árachas sláinte príobháideach na hÉireann bunaithe ar na príomhphrionsabail seo a leanas: rátáil phobail, rollú oscailte, cumhdach saoil agus sochar íosta. Is é an aidhm atá leis a chinntiú nach gcosnaíonn árachas sláinte príobháideach níos mó ar na daoine a bhfuil an gá is mó acu leis. Is córas neamhchistithe é. Ciallaíonn sé sin nach ann do chiste a chuirtear le chéile le linn shaol an áracháí a chumhdaíonn na costais ar éilimh is dóigh a bheidh i gceist. Ina ionad, déanann gach árachóir an t-airgead ó árachaithe a chomhthiomsú, agus tugtar costas na n-éileamh in aon bhliain amháin amach ó na cistí.

Sa chomhthéacs sin, ní mór coincheap na rátála pobail a thuiscint. Ciallaíonn sé sin nach bhfuil éifeacht ag an leibhéal riosca a bhaineann le tomhaltóir faoi leith leis an bpréimh a íoctar. I bhfocail eile, gearrtar an phréimh chéanna ar gach duine i leith plean faoi leith, is cuma cad is aois dó, cén inscne atá i gceist, nó is cuma faoi shláinte reatha an duine nó amach anseo. Tá sé seo faoi réir eisceachtaí maidir le leanaí faoi 18 mbliana, lascaí do bhaill scéimeanna grúpa agus do dhaoine fásta óga agus rátáil phobail saoil (tháinig an dá eisceacht dheireanacha i bhfeidhm an 1 Bealtaine 2015).

Ciallaíonn rollú oscailte agus cumhdach saoil nach mór d'árachóirí sláinte glacadh le gach iarrthóir ar árachas sláinte, ach amháin in imthosca teoranta a shonraítear sa reachtaíocht. Tá an ceart ag gach tomhaltóir freisin a gcuid beartas a athnuachan is cuma cad is aois dó nó is cuma faoi shláinte an duine sin.

Faoi na Rialacháin um Shochar Íosta, ní mór do gach táirge árachais, a sholáthraíonn cumhdach i leith cóireáil ospidéil d'othair chónaitheacha, íosleibhéal áirithe sochar a sholáthar. Meastar go bhfuil sé riachtanach íosleibhéal sochar a rialú mar gheall ar nádúr casta agus speisialaithe táirgí árachas sláinte príobháideach. Gan rialachán a bheith ann, d'fhéadfadh go soláthrófaí táirgí do thomhaltóirí nach soláthraíonn leibhéal cuí cumhdaigh dóibh.

Is próiseas é cothromú fiontar a thugann aghaidh ar na difríochtaí ar chostais éileamh árachóirí a eascraíonn as athruithe ar shláinte a mball. Baineann cothromú fiontar le híocaíochtaí le hárachóirí nó uathu maidir le próifíl fiontar a mballraíochtaí. Is meicníocht choitianta é cothromú fiontar i dtíortha ina córais árachas sláinte atá pobalráitithe i bhfeidhm.

3.1.2 Forbairtí Rialála in 2014

Rátáil Phobail Saoil

Shínigh an tAire Sláinte ionstraim reachtúil i mí Iúil 2014 (I.R. Uimh. 312 de 2014), rud lenar achtaíodh lódálacha rátáil phobail saoil ón 1 Bealtaine 2015. Is é cuspóir an athraithe daoine a spreagadh árachas sláinte príobháideach a cheannach agus iad níos óige, rud a chabhróidh le boilsciú préimhe a rialú.

Bhí tréimhse cairde ann suas go dtí an 1 Bealtaine 2015 agus ní raibh aon fheidhm ag lódálacha roimh an dáta sin. Tar éis an dáta sin, gearrfar lódáil mhall-iontrála ar dhaoine atá 35 bliain d'aois agus níos sine atá ag ceannach árachas saoil den chéad uair. Is ionann an lódáil agus 2% den ollphréimh as gach bliain d'aois atá an duine os cionn 34 bliain d'aois tráth a gceannaíonn sé árachas sláinte príobháideach den chéad uair. Tugtar creidmheas as tréimhsí cumhdaigh roimhe sin agus as tréimhsí dífhostaíochta ón gcor chun donais eacnamaíochta in 2008 i leith.

Reachtáil an tÚdarás feachtas faisnéise poiblí roimh an 30 Aibreán 2015, arbh é an dáta deiridh é.

Rátaí Préimhe do Dhaoine Fásta Óga

Leis an Acht Árachais Sláinte (Leasú) 2014, a achtaíodh i mí na Nollag 2014, tugadh scála aistritheach rátaí préimhe lascaine do dhaoine fásta óga sa raon aoise 18-25 bliain isteach ón 1 Bealtaine 2015 ar aghaidh. Sa chás go roghnaíonn árachóir na rátaí lascaine sin a chur i bhfeidhm, ní mór na rátaí lascainithe sin a bheith i bhfeidhm do gach raon aoise. Ón 1 Bealtaine 2015, níl sé ina cheanglas a thuilleadh do dhuine fásta óg a bheith ina mhac léinn nó ina chleithiúnaí chun cáiliú le haghaidh préimh lascainithe.

Rialacháin maidir le Rollú Oscailte

Shínigh an tAire Sláinte ionstraim reachtúil i mí an Mhárta 2015 (I.R. Uimh. 79 de 2015) a tháinig in éifeacht an 1 Bealtaine 2015. Leis na Rialacháin, laghdaítear na tréimhsí feithimh d'aoiseanna aosta ionas gurb ionann iad agus na tréimhsí feithimh atá i bhfeidhm maidir le haoiseanna óga. Athraíodh an sainmhíniú ar riocht atá ann cheana go breoiteacht, tinneas nó riocht mar a raibh na comharthaí nó na siomptóim ann tráth ar bith sa tréimhse 6 mhí sular cuireadh tús leis an árachas.

Chomh maith leis sin, tugadh cearta isteach leis an Ionstraim Reachtúil do lánchumhdach láithreach do leanaí uchtaithe a cuireadh le polasaí árachais laistigh de 13 seachtaine tar éis an dáta ar ar uchtaíodh iad.

Na Rialacháin um Shochar Íosta

Achtaíodh Ionstraim Reachtúil Uimh. 612 de 2014 an 23 Nollaig 2014. Leis na rialacháin sin, soiléirítear go bhfuil méid na táille atá iníoctha faoi Alt 55 den Acht Sláinte, 1970, iníoctha i leith seirbhísí a chuirtear ar fáil in ospidéal atá maoinithe ag an bpobal. Achtaíodh Ionstraim Reachtúil Uimh. 96 de 2015 an 13 Márta 2015. Leis na rialacháin sin, soiléirítear na híocaíochtaí íosta forordaithe a bhaineann le seirbhísí sláinte forordaithe a chuireann ospidéal atá maoinithe ag an bpobal ar fáil faoi Alt 52(1) agus Alt 55 den Acht Sláinte, 1970.

3.1.3 Scéim na hÉireann um Chothromú Fiontar

Struchtúr Scéim na hÉireann um Chothromú Fiontar

Sa bhliain 2013, tugadh Scéim nua um Chothromú Fiontar isteach, rud a ghlac áit an chórais eatramhaigh a bhí i bhfeidhm ó 2009 nuair a cuireadh an Scéim um Chothromú Fiontar 2003 ar leataobh le cinneadh ón gCúirt Uachtarach.

Foráiltear leis an Scéim um Chothromú Fiontar go bhfaigheann Gnóthais Bhallraíochta Oscailte préimheanna níos airde i leith na daoine is sine agus na daoine is laige sláinte a árachú, agus an méid níos airde á íoc trí chreidmheasanna um chothromú fiontar ón gCiste um Chothromú Fiontar. Íocann gach duine fásta an méid préimhe (pobalráitithe) céanna i leith leibhéal cumhdaigh ar leith². De bhreis ar na préimheanna a íocann custaiméirí le hárachóirí, faigheann na hárachóirí creidmheasanna préimhe cothromú fiontar i dtaca le daoine os cionn 59 bliain d'aois a árachú. Tá méideanna na gcreidmheasanna préimhe um chothromú fiontar leagtha amach in Aguisín F.

Is iad seo a leanas na príomhghnéithe den Scéim um Chothromú Fiontar:

- Íoctar creidmheasanna um chothromú fiontar ó Chiste atá á oibriú ag an Údarás Árachas Sláinte.
- Tá creidmheasanna um chothromú fiontar iníoctha i leith préimheanna a athraíonn de réir aoise, inscne agus leibhéal cumhdaigh.

2 Athraíonn lascainí do dhaoine fásta óga agus do ghrúpscáimeanna agus lódálacha pobalráitithe ar feadh an tsaoil na préimheanna pobalráitithe a íocann custaiméirí laistigh de na paraiméadair a shocraítear leis na hAchtanna Árachais Sláinte.

- Tá creidmheasanna um chothromú fiontar iníoctha i leith éilimh ospidéil freisin. Go háirithe, tá méid seasta iníoctha ón gCiste um Chothromú Fiontar i leith gach oíche a chaitheann árachaí i gcóiríocht ospidéil phríobháideach nó in ospidéal a mhaoinear go poiblí i gcásanna ina bhfuil muirear i leith fanachta den sórt sin iníoctha faoi Alt 55 den Acht Sláinte, 1970. Laghdaíonn sé sin an costas ar an árachóir a bhaineann le hárachas a chur ar fáil do na daoine is laige sláinte.
- Aisghabhtar costas na gcreidmheasanna trí thobhach rátáil phobail a athraíonn idir leanaí agus daoine fásta agus idir dhá leibhéal cumhdaigh (breischumhdach agus neamh-bhreisumhdach).

Déanann árachóirí íocaíochtaí tobhaigh rátáil phobail a íoc leis na Coimisinéirí Ioncaim. Ina dhiaidh sin, aistríonn na Coimisinéirí Ioncaim an t-airgead sin chuig an gCiste um Chothromú Fiontar. Déanann an tÚdarás Árachas Sláinte Creidmheasanna um Chothromú Fiontar a íoc leis na hárachóirí ón gCiste. Tugtar aon bharrachais nó easnaimh sa Chiste ar aghaidh agus cuirtear san áireamh iad nuair atá méideanna tobhaigh amach anseo á gcinneadh.

Leagtar amach sna hAchtanna Árachais Sláinte an próiseas a bhaineann le creidmheasanna um chothromú fiontar a shocrú:

- Déanann an tÚdarás meastóireacht agus anailís gach 6 mhí ar shonraí éileamh ar an bpobal árachaithe agus ar shonraí eile atá sna tuairisceáin ó árachóirí chuig an Údarás Árachas Sláinte.
- Dhá uair sa bhliain, eisiúnn an tÚdarás tuarascáil don Aire maidir leis an meastóireacht agus an anailís a rinne sé ar na tuairisceáin sin. Is é atá i dtuarascáil an Fhómhair moltaí maidir le méideanna na gcreidmheasanna um chothromú fiontar agus méideanna na dtobhach rátáil phobail. Sna moltaí sin, tugtar aird ar phríomhchuspóir na hAchtanna Árachais Sláinte, ar an aidhm chun róchúiteamh a sheachaint, ar an aidhm chun inbhuanaitheacht an mhargaidh árachas sláinte a chothabháil agus ar an aidhm chun iomaíocht chothrom oscailte a bheith ann.
- Má mholann an tAire athrú ar na creidmheasanna um chothromú fiontar, déanann sé é sin trí leasuithe a mholadh ar na hAchtanna Árachais Sláinte, ina sonraítear méideanna na gcreidmheasanna.
- Agus aird á tabhairt aige ar Thuarascáil an Údaráis, ar an bpríomhchuspóir, ar an aidhm chun róchúiteamh a sheachaint, ar an aidhm chun inbhuanaitheacht an mhargaidh árachas sláinte a chothabháil agus ar an aidhm chun iomaíocht chothrom oscailte a bheith ann, féadfaidh an tAire moltaí a dhéanamh don Aire Airgeadais maidir le méideanna na dtobhach rátáil phobail, a ndéantar foráil dóibh sna hAchtanna Comhdhlúite Dleachtanna Stampa.
- Tabharfar méideanna na gcreidmheasanna um chothromú fiontar agus na dtobhach rátáil phobail isteach sa dlí má achtaíonn an tOireachtas iad agus nuair a achtaíonn an tOireachtas iad mar leasuithe ar na hAchtanna Árachais Sláinte agus ar na hAchtanna Comhdhlúite Dleachtanna Stampa.

Rátaí Cothromú Fiontar a bhí i bhFeidhm in 2014

Is leagtha amach in Aguisín F atá rátaí na gcreidmheasanna um chothromú fiontar agus an tobhaigh rátáil phobail a raibh feidhm acu maidir le conarthaí a tosaíodh agus a athnuadh in 2014. I gcás conarthaí a scríobhadh roimh an 1 Márta 2014, socraíodh na creidmheasanna um chothromú fiontar do phleananna breischumhdaigh chun gur ní ba lú ná 140% de mheánchostas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh, nó comhionann leis, a bheadh costas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh (glan ar chothromú fiontar) do gach aoisghrúpa. (Gan

cothromú fiontar, comhionann le suas le 400% de mheánráta éilimh an mhargaidh a bheadh an ráta réamh-mheasta éilimh d'aoisghrúpaí ní ba shine). I gcás phleananna neamh-bhreischumhdaigh, bhí creidmheasanna aoise comhionann le 85% de na rátaí a bhí i bhfeidhm do phleananna breischumhdaigh.

Socraíodh an tobhach rátáil phobail ag an méid réamh-mheasta chun go bhféadfadh sé na creidmheasanna a mhaoiniú. Bhí an tobhach do phleananna neamh-bhreischumhdaigh comhionann le 85% den ráta a bhí i bhfeidhm do phleananna breischumhdaigh.

Ón 1 Márta 2014, socraíodh na creidmheasanna aoischoibhneasa do phleananna chun gur ní ba lú ná 133% de mheánchostas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh, nó comhionann leis, a bheadh costas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh (glan ar chothromú fiontar) do gach aoisghrúpa.

Socraíodh an tobhach rátáil phobail ag an méid réamh-mheasta chun go bhféadfadh sé na creidmheasanna a mhaoiniú. Bhí an tobhach do phleananna neamh-bhreischumhdaigh comhionann le 75% den ráta a bhí i bhfeidhm do phleananna breischumhdaigh.

Rátaí Cothromú Fiontar a bhí i bhfeidhm ón 1 Márta 2015

Le linn 2014, fuair an tÚdarás tuairisceáin faisnéise don dara leath de 2013 agus don chéad leath de 2014 ó gach ceann de na gnóthais bhallraíochta oscailte. Cuireadh tuarascálacha maidir leis na measúnuithe agus leis na hanailísí ar na tuairisceáin sin faoi bhráid an Aire i mí Aibreáin agus i mí Dheireadh Fómhair 2014. Áiríodh ar an Tuarascáil i mí Dheireadh Fómhair 2014 moladh an Údaráis maidir le méideanna na gCreidmheasanna um Chothromú Fiontar agus na dTobhach Rátáil Phobail do pholasaithe dar tús an 1 Márta 2015 nó ina dhiaidh.

Ba leis an Acht Árachais Sláinte (Leasú) 2014 a tugadh éifeacht do na rátaí a bhí i bhfeidhm ón 1 Márta 2015, agus tá na rátaí sin leagtha amach in Aguisín F. Socraíodh na creidmheasanna sin chun gur ní ba lú ná 130% de mheánchostas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh, nó comhionann leis, a bheadh costas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh (glan ar chothromú fiontar) do gach aoisghrúpa.

Socraíodh an tobhach rátáil phobail ag an méid réamh-mheasta chun go bhféadfadh sé na creidmheasanna a mhaoiniú. Bhí an tobhach do phleananna neamh-bhreischumhdaigh comhionann le 60% den ráta a bhí i bhfeidhm do phleananna breischumhdaigh.

Measúnú ar Róchúiteamh

Ceanglaítear ar an Údarás measúnú a dhéanamh ar cé acu a dhéanann nó nach ndéanann an Scéim um Chothromú Fiontar aon árachóir a róchúiteamh.

- Uair sa bhliain, faoin 1 Bealtaine, ceanglaítear ar árachóirí cuntais bhrabúis agus chaillteanais agus cláir chomhardaithe, sa mhéid is go mbaineann siad le gnó árachais sláinte na hÉireann, a sholáthar don Údarás;
- Déanann an tÚdarás a mheas an ndearna an scéim um chothromú fiontar aon árachóir a róchúiteamh, a ligeann dóibh níos mó ná brabús réasúnta a thuilleamh. Sainmhínítear brabús réasúnach mar thoradh ar chothromas nach mó ná 12% in aghaidh na bliana ar bhonn rollach trí bliana, ag úsáid caighdeáin fhormheasta chuntasaíochta agus ag féachaint do Chreat an Aontais Eorpaigh maidir le Státchabhair i bhfoirm cúiteamh seirbhíse poiblí. Má chinneann an tÚdarás faoi na hAchtanna Árachais Sláinte go ndearnadh árachóir (ar glantairbhí na scéime um chothromú fiontar é) a róchúiteamh, déanfaidh an tÚdarás dréacht-tuarascáil a eisiúint don árachóir. Cuirfidh an tÚdarás san áireamh aon aighneacht a fuarthas ón árachóir sula ndéanfaidh sé cinneadh deiridh ar cé acu a bhí nó nach raibh róchúiteamh ann; agus

- Má chinneann an tÚdarás gurb ann don róchúiteamh, eisíonn sé tuarascáil don Aire agus don árachóir lena mbaineann, tuarascáil ina luaitear méid an róchúitimh. Ní mór don árachóir méid an róchúitimh a aisíoc leis an gCiste um Chothromú Fiontar.

Bhain an measúnú bliantúil in 2014 leis an tréimhse ama idir an 1 Eanáir 2011 go dtí an 31 Nollaig 2013. Glantairbhí a bhí i ngnóthas amháin, Vhi um Chúram Sláinte, le linn na tréimhse ama sin. Chinn an tÚdarás nach ndearnadh Vhi um Chúram Sláinte a róchúiteamh mar go raibh a mheántoradh ar chothromas faoi bhun 12% sa tréimhse trí bliana.

An Scéim um Chothromú Fiontar a Fheabhsú

Tá an tAire Sláinte agus an tÚdarás Árachas Sláinte den tuairim gur gá an Scéim um Chothromú Fiontar a fheabhsú, go háirithe i leith feabhas a chur ar na tomhais stádas sláinte a úsáidtear. Scríobh an tAire chuig árachóirí i mí Aibreáin 2014 chun a chur in iúl dóibh go bhfuil sé tiomanta do thomhas stádas sláinte níos sofaisticiúla a chur chun feidhme chun cothromú a dhéanamh ar fhiontair maidir leis na costais níos airde a bhaineann leis na hothair is laige sláinte a árchú, beag beann ar aois. Chuir an tÚdarás páipéar mionsonraithe faoi bhráid an Aire le linn 2014 maidir le grúpaí atá bainteach ó thaobh diagnóise de (DRGanna) a chur san áireamh sa Scéim um Chothromú Fiontar.

Riachtanas tábhachtach a bheidh i sonraí níos cuimsithí a bhailiú, rud a theastaíonn freisin i gcomhthéacs Árachas Sláinte Uilechoiteann (ÁSU). Faoi mar atá leagtha amach sa Pháipéar Bán ar ÁSU, rud a foilsíodh i mí Aibreáin 2014, tá sé beartaithe ag an Rialtas riachtanais éigeantacha um thuairisciú airgeadais a bhunú ar fud na hearnála poiblí agus na hearnála príobháidí. Áirítear leis sin úsáid an chórais um Fhiosrúchán Othar Cónaitheach Ospidéal (FOCO) a mhéadú le go gcuimseofar ann cumhdach iomlán gach cóireála ospidéal phoiblí agus ospidéal phríobháidigh. Tacóidh siad sin le tomhas stádas sláinte atá bunaithe ar DRG a chur chun feidhme ar bhonn céimnithe. Agus tomhas stádas sláinte atá bunaithe ar DRG curtha chun feidhme ina iomláine, beifear in ann cothromú fiontar a dhíriú ar bhealach níos cruinne i ndáil leis na baill árachaithe is laige sláinte. Feabhsóidh sé sin a éifeachtaí atá an Scéim um Chothromú Fiontar. Leanfaidh an tÚdarás agus an Roinn Sláinte de bheith ag obair le hárachóirí, le hospidéal seirbhíse poiblí agus príobháidí agus le páirtithe leasmhara eile ar an ábhar sin.

3.1.4 An Ciste um Chothromú Fiontar (“CCF”)

Bunaíodh CCF in 2013 faoin Acht Árachais Sláinte (Leasú) 2012. Faoin Acht sin, tá an tÚdarás freagrach as CCF a riar agus a choimeád ar bun.

Tugadh Rialacháin an Achta Árachais Sláinte 1994, (Scéim um Chothromú Fiontar) 2013 isteach i mí Feabhra 2013. Leagtar amach sna Rialacháin sin na struchtúir a bhaineann le cur isteach na n-éileamh agus na dtuairisceán creidmheasa um chothromú fiontar ag gnóthais chláráithe chuig an Údarás agus na struchtúir a bhaineann le bailíochtú na n-éileamh sin ag an Údarás. Cuirtear éilimh eatramhacha isteach an 21 lá den mhí a thagann go díreach tar éis na míosa lena mbaineann an t-éileamh eatramhach. Chomh luath agus atá an tÚdarás sásta gur dlite i gceart d’údarás atá na creidmheasanna um chothromú fiontar, socraíonn an tÚdarás íocaíocht an méid atá dlite ó CCF.

Is iad na Coimisinéirí Ioncaim a bhailíonn dleacht stampa ó ghnóthais chláráithe ar bhonn ráithiúil. Tá sí le hóc an 21ú lá de gach dara mí tar éis dheireadh gach ráithe. Íocann na Coimisinéirí Ioncaim méid an tobhaigh ráithiúil isteach i gcuntas reatha CCF ina dhiaidh sin. I gcás cistí nach bhfuil ag teastáil láithreach i gcuntas reatha CCF, infheistítear iad i Nótaí Státchiste, ar ionstraimí gearrthéarmacha fiachais arna n-eisiúint ag Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta iad.

Fostaíonn an tÚdarás sainchomhairleoirí iniúchóireachta inmheánaí chun athbhreithniú bliantúil a dhéanamh ar nósanna imeachta an Údaráis maidir le CCF a riar. Déantar cuntais bhainistíochta a ullmhú agus a chur faoi bhráid Bhord an Údaráis ar bhonn míosúil.

Mar chuid den ról atá ag an Údarás maidir le CCF a riar agus a choimeád ar bun, thug an tÚdarás faoi chigireachtaí ar an láthair ar gach gnóthas cláraithe le linn na ráithe deiridh de 2014. Mar chuid de na cigireachtaí sin, rinneadh athbhreithniú ar na nósanna imeachta agus ar na próisis atá i bhfeidhm maidir le héilimh eatramhacha a chur i gcrích agus rinneadh tástáil shamplach ar méideanna a bhí ar áireamh in éilimh eatramhacha mhíosúla i gcomparáid leo siúd i leabhair agus i dtaifid.

3.1.5 Clár na nGnóthas Sochar Sláinte

Tá an tÚdarás freagrach as “Clár na nGnóthas Sochar Sláinte” (“an Clár”) a choimeád ar bun. Déantar foráil le halt 14 de na hAchtanna Árachais Sláinte nach mór d’aon árachóir sláinte, a bhfuil gnó árachas sláinte aige in Éirinn, clárú leis an Údarás agus teastas a fháil uaidh.

Ceanglaítear orthu iarratas a dhéanamh ar athnuachan ar chlárú gach bliain. Ar chlárú dóibh, eisítear teastas don árachóir sláinte a dheimhníonn go bhféadfaidh an t-árachóir árachas sláinte príobháideach a sholáthar i gcomhréir le téarmaí a chuid rialacha agus faoin reachtaíocht ábhartha.

Is ann do dhá ghnóthas árachas sláinte in Éirinn. Is éard atá i gceist le gnóthais bhallaíochta oscailte ná árachóirí sláinte nach mór dóibh glacadh le gach custaiméir ar mhian leo árachas sláinte a fháil (faoi réir srianta áirithe teoranta mar a shonraítear sa reachtaíocht). Is éard atá i gceist le gnóthais bhallaíochta teoranta ná gairmscéimeanna den chuid is mó, a bhfuil a ballraíocht teoranta d’fhostaithe eagraíochtaí áirithe. Ní féidir aon ghnóthais bhallaíochta teoranta nua a bhunú.

3.1.6 Clár na gConarthaí Árachas Sláinte

Tá an tÚdarás freagrach as “Clár na gConarthaí Árachas Sláinte” a choimeád ar bun. Luaitear in Alt 7AC de na hAchtanna Árachais Sláinte go mbeidh an clár i cibé foirm agus go mbeidh cibé sonraí ann maidir le haon chonradh árachas sláinte atá á thairiscint sa Stát a shonróidh an tÚdarás. Beidh fáil ar ábhair an Chláir lena iniúchadh ar shuíomh Gréasáin an Údaráis ag <http://www.hia.ie/consumer-information/register-of-health-insurance-contracts> nó in oifigí an Údaráis.

Fógra Táirgí

Ceanglaítear ar Ghnóthais Chláraithe samplaí de gach conradh nua nó athbhreithnithe a chur faoi bhráid an Údaráis Árachas Sláinte tráth nach déanaí ná 30 lá sula ndéanfaidh siad táirge den sórt sin a thairiscint den chéad uair.

Coinneoidh gnóthas gach tairiscint ar feadh tréimhse nach lú ná 60 lá ar na téarmaí agus coinníollacha céanna agus ní mór an táirge maireachtáil ar feadh tréimhse 12 mhí ach amháin i gcásanna ina bhfuil cúis mhaith shásúil le téarma eile.

Chuir árachóirí níos mó ná 850 sampla de chonarthaí nua/athbhreithnithe faoi bhráid an Údaráis in 2014.

Athbhreithniú ar Fhógraí Táirgí le haghaidh Comhlíonta

Déanann an tÚdarás athbhreithniú ar shonraí gach fógra táirge chun a chinntiú nach bhfuil siad contrártha leis na hAchtanna Árachais Sláinte. Sa chás go bhfuil imní ar an Údarás faoi chonradh, tugann sé fógra don árachóir faoi na gnéithe den chonradh a d’fhéadfaidh an

reachtaíocht a shárú agus pléann sé an cheist leis an árachóir. I ngach cás den sórt sin le linn na bliana, ba tríd an gconradh a leasú nó trí mhíniú sásúil a thabhairt ar an dóigh a gcomhlíonann an conradh an reachtaíocht a thug an t-árachóir aghaidh ar ábhair imní an Údaráis.

Leibhéal Cumhdaigh

Faoin Acht Árachais Sláinte (Leasú), 2012, cinneann an tÚdarás cad iad na cineálacha conarthaí árachas sláinte ar Conarthaí Neamh-Bhreisumhdaigh iad. Baineann na leibhéil is ísle de chreidmheasanna um chothromú fiontar agus den tobhach rátáil phobail le conarthaí den sórt sin. Éilíonn an sainmhíniú atá ar Chonradh Neamh-Bhreisumhdaigh go soláthraíonn an conradh do nach mó ná 66 faoin gcéad den chostas iomlán ar tháillí ospidéal in ospidéal príobháideach nó nach mó ná na híocaíochtaí íosta forordaithe faoi na Rialacháin um Shochar Íosta, cibé acu is airde. Má tá an tÚdarás sásta gur Conradh Neamh-Bhreisumhdaigh é cineál conartha árachas sláinte, sonraíonn sé an méid sin i Rialacháin agus ar Chlár na gConarthaí Árachas Sláinte. D'fhógair an tÚdarás 5 Ordú Reachtúla den sórt sin le linn 2014.

Ar an 31 Nollaig 2014, bhí 46 cineál conarthacha árachas sláinte ann ar shonraigh an tÚdarás gur chonarthaí neamh-bhreisumhdaigh iad. Tá cineál conartha neamh-bhreisumhdaigh amháin ar a laghad ag gach ceann de na gnóthais bhallaíochta oscailte. Ar an 31 Nollaig 2014, bhí 309 cineál conarthacha árachas sláinte ann a bhí sonraithe mar chonarthaí breisumhdaigh.

3.2 Taighde agus Comhairle

3.2.1 Monatóireacht a Dhéanamh ar an Margadh Árachas Sláinte

Méid an Mhargaidh

Is é an margadh árachas sláinte an margadh is mó árachas neamhshaoil in Éirinn. B'ionann an t-ioncam préimhe in 2014 agus €2.4bn. Bhí gnóthais bhallaíochta teoranta freagrach as €113m den méid iomlán sin. I gcomparáid leis an tréimhse roimhe, tháinig moill shuntasach ar an ráta fáis ó thaobh éilimh in aghaidh an duine de agus ó thaobh préimheanna in aghaidh an duine de araon in 2013 agus in 2014.

Bhí 2.03m duine san iomlán, leanaí san áireamh, árachaithe sa mhargadh árachas sláinte ag deireadh 2014, rud arbh ionann é agus 44% den daonra. Tar éis don fhigiúr sin a bheith ag fás le blianta fada, shroich líon na ndaoine árachaithe buaic 2.3m (50.9% den daonra) ag deireadh 2008. Tá an figiúr sin tar éis titim i ngach ceann de na sé bliana anuas. Mar sin féin, stad líon na ndaoine árachaithe ag titim sa tríú ráithe de 2014 (féach Aguisín A).

Tháinig an titim san éileamh ar árachas sláinte chun cinn mar gheall ar thitim dhíréireach san éileamh ó dhaoine fásta níos óige. Idir deireadh na bliana 2009 agus deireadh na bliana 2014, bhí titim de 225,000 duine (-23%) ar líon na ndaoine fásta idir 18 agus 50 bliain d'aois a raibh árachas sláinte acu, cé go raibh méadú de 45,000 duine (+7%) ar líon na ndaoine fásta os cionn 50 bliain d'aois a raibh árachas sláinte acu. Dá bhrí sin, fágann an treocht dhifreálach sa mhargadh árachas sláinte go bhfuil méadú ag teacht ar an ráta ag a bhfuil an margadh ina iomláine ag dul in aois.

I margadh deonach pobalráitithe atá bunaithe ar dhlúthpháirtíocht idirghlúine, tá an-tábhacht a bhaineann le baill bhrabúsacha reatha is fearr sláinte (daoine óga den chuid is mó) a choinneáil agus le hinsreabhadh rialta de dhaoine fásta óga atá i bhfostaíocht a mhealladh ó thaobh chobhsaíochta an mhargaidh de. Faoi mar a achoimrítear i mír 3.1.2 den Tuarascáil seo, tugadh dhá bheart reachtacha isteach in 2014 ar mhaithe leis an éileamh i

measc daoine fásta óga a mhéadú, ba iad sin: rátáil phobail saoil agus lascaíní cisealaithe do dhaoine fásta óga suas go 25 bliain d'aois.

Tá ceithre árachóir ballraíochta oscailte ag oibriú sa phríomh-mhargadh árachas sláinte faoi láthair. Agus sciar 95% den mhargadh aige sular osclaíodh an margadh don iomaíocht i lár na 1990í, b'ionann an sciar den mhargadh a bhí ag Vhi um Chúram Sláinte i mí na Nollag 2014 agus 53%. Tá sciar 23% den mhargadh ag Laya Healthcare, tá sciar 15% den mhargadh ag Aviva Health agus tá sciar 5% den mhargadh ag GloHealth. Is ionann an sciar den mhargadh atá ag gnóthais bhallaíochta teoranta agus 4%. Athraíonn sciartha den mhargadh go mór de réir aoiseanna na n-árachaithe. Mar shampla, ag deireadh na bliana 2014, d'árachaigh Vhi um Chúram Sláinte 72% (75% ag deireadh na bliana 2013) de na daoine sin idir 70 bliain agus 79 bliain ag a raibh árachas agus d'árachaigh sé 51% de na daoine faoi bhun 50 bliain d'aois. Mar sin féin, tá na céatadán arda de na cohóirt aoise is sine a n-árachaíonn Vhi iad ag laghdú de réir a chéile.

Chomh maith leis sin, tá árachóir sláinte oscailte amháin darb ainm HSF agus gnóthais an-bheag sochair shrianta ann a thairgeann polasaithe a thugann "plean airgid" agus sochair othair sheachtraigh amháin.

Costas Árachas Sláinte agus costais éilimh chúram sláinte.

Ba é €1,200 an mheánphréimh árachas sláinte a íocadh i leith cumhdach othair chónaithigh in 2014 (le haghaidh conarthaí a thagann faoi raon feidhme na Scéime um Chothromú Fiontar). B'ionann é sin agus méadú 4% ar an meánphréimh a íocadh in 2013 (€1,150), agus é i bhfad ní b'ísle ná an méadú 10% a bhí ann sa bhliain roimhe. Laghdaítear na préimheanna a íocann custaiméirí ach faoiseamh cáin ioncaim a bheith asbhainte ag an bhfoinse ag na hárachóirí. Rinneadh le Buiséad 2014 an faoiseamh cáin a shrianadh go huasphréimh €1,000 in aghaidh an duine fhásta agus go €500 in aghaidh an linbh. Is iad sin, uasfhaoisimh chánacha de €200 agus de €100 faoi seach.

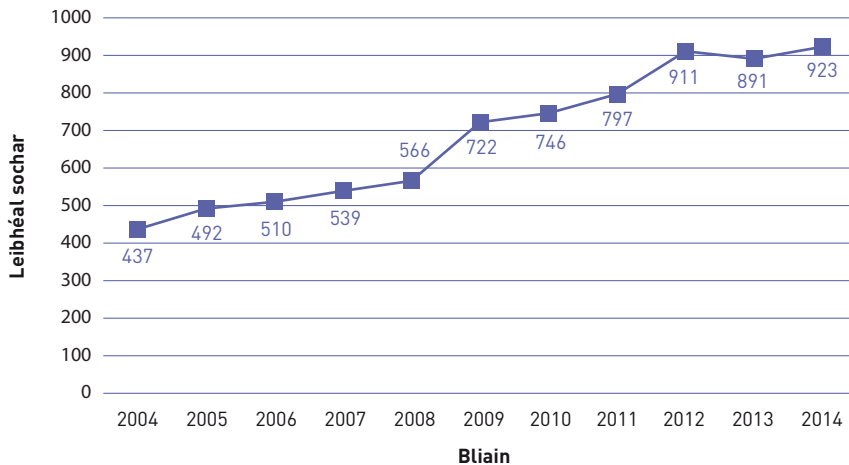
Tar éis dó titim faoi 2% in 2013, tháinig méadú 3% ar an meánmhéid éileamh a íocadh in aghaidh an áracháí in 2014. Tá na figiúirí don dá bhliain seo a chuaigh thart contrártha don treocht a bhí ann sna deich mbliana roimhe sin, tréimhse inar tháinig méadú suntasach ar an meánmhéid éileamh in aghaidh an áracháí. Mar shampla, sna ceithre bliana idir 2004 agus 2008, mhéadaigh an meánéileamh a íocadh³ in aghaidh an áracháí faoi 6.7% in aghaidh na bliana ar an meán agus mhéadaigh an meánéileamh a íocadh in aghaidh an áracháí faoi 12.6% in aghaidh na bliana idir 2008 agus 2012. Mhéadaigh líon na laethanta cóireála in ospidéal (agus cásanna lae á dtuairisciú mar chásanna aon lae) faoi 4% in 2014, ag teacht sna sála ar an titim de thart ar 3% a bhí ann in 2013.

Forbairt dhearfach ó thaobh inbhuanaitheacht an mhargaidh árachas sláinte de is ea an treocht réasúnta cothrom atá ann sa dá bhliain anuas maidir leis na héilimh a íocadh in aghaidh an áracháí, go háirithe nuair a chuirtear san áireamh na cúiseanna aitheanta fadtéarmacha le méaduithe i gcostais chúram sláinte, is iad sin; an chaoinfhulaingt níos ísle atá ar dhaoine i dtaca le drochshláinte, idirghabhálacha nua míochaine agus máinliachta agus aosú an phobail. Tá an méadú measartha íseal ar éilimh in 2014 suntasach freisin maidir leis an gcóras muirear nua d'othair phríobháideacha in ospidéal phoiblí atá luaite thíos.

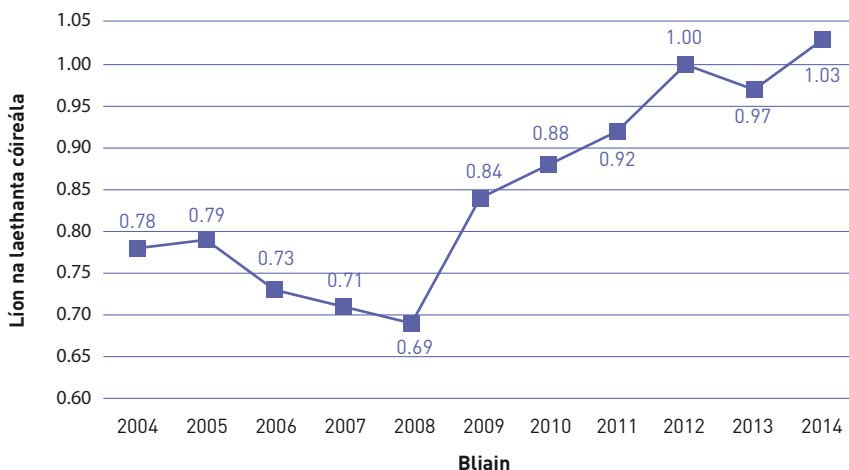
Léirítear sna cairteacha seo a leanas an t-athrú atá tagtha ar na rátaí éileamh a íocadh agus ar na laethanta cóireála in aghaidh an áracháí idir 2004 agus 2014. Chun an phréimh níos ísle a íoctar a léiriú, tugtar ualú d'aon trian do leanaí sna háirimh sin.

3 "Tomhaistear "éilimh a íocadh" san anailís seo le "sochair fhorordaithe" sna Rialacháin.

Sochair fhorordaithe mhargaidh in aghaidh an áracháí ó 2004 go 2014

Laethanta cóireála margaidh in aghaidh an áracháí ó 2004 go 2014

Athbheithníú ar Bhearta chun Costais a Laghdú sa Mhargadh Árachas Sláinte Príobháideach

Go luath sa bhliain 2013, thug an tÚdarás tuairisc don Roinn Sláinte maidir leis an anailís a rinne sé ar shonraí éileamh do 2012. Léiríodh sna sonraí go raibh an ráta méadaithe i gcostas éileamh ag luathú arís eile, tar éis é a lagú beagán in 2010 agus in 2011. Ina dhiaidh sin, cheap an tAire an tUas. Pat McLoughlin chun Cathaoirleacht a dhéanamh ar “Athbheithníú ar Bhearta chun Costais a Laghdú sa Mhargadh Árachas Sláinte Príobháideach”. Bhí ról gníomhach ag an Údarás le linn an athbheithnithe sin. Áiríodh le hobair an Údaráis ina leith sin Páipéar Oibre a chur isteach ar an rialú costais éileamh ag tús an phróisis, sonraí a fháil agus a anailísiú ó árachóirí agus tuairisc a thabhairt ar an anailís a rinne sé ar shonraí éileamh i mí an Mheithimh 2014.

Chuir an tUas. McLoughlin a thuarascáil isteach i mí Dheireadh Fómhair 2014, tuarascáil ar fhoilsigh an tAire í ina dhiaidh sin. Sa tuarascáil, déantar roinnt moltaí agus luaitear an tÚdarás mar pháirtí leasmhar nó mar chomhpháirtí leasmhar i gcás roinnt díobh.

Athruithe ar Rátaí Muirir d'Ospidéal Phoiblí

Ó thús na bliana 2014, bhí feidhm ag na muirir nua ar chóiríocht phríobháideach in ospidéal poiblí, faoi mar atá leagtha amach san Acht Sláinte (Leasú), 2013. Cé go raibh roinnt muirear ní b'ísle ná a bhí siad roimhe sin, ba é an t-athrú ba mhó ná go mbeadh ar dhuine ar bith a tharscaoil an ceart atá aige chun cóireáil a fháil go poiblí (agus a bheadh ina othar príobháideach dá bharr) íoc as muirear laethúil íosta €813 as gach oíche sa chuid is mó d'ospidéal ghéarmhíochaine, beag beann ar shonrú na leapa ina raibh siad. Is ionann an muirear coibhéiseach ar sheomra aonair agus €1,000 agus is ionann é agus €407 i gcás cás lae.

Forbairtí Táirgí

Lean líon na dtáirgí atá á margú ar aghaidh ag fás in 2014. Bhíothas ag margú 355 táirge ag deireadh na bliana 2014. Áirítear le gnéithe den mhargadh:

- Tá an margadh ag leanúint ar aghaidh ag aosú, go príomha mar nach bhfuil árachas sláinte príobháideach le hárachóir ballraíochta oscailte ach ag 29% den daonra idir 18 mbliana d'aois agus 29 bliain d'aois, i gcomparáid le cumhdach 41% sna haoiseanna go léir agus cumhdach 51% idir 60 bliain d'aois agus 74 bliain d'aois.
- Tá 6% de chonarthaí i bhfeidhm ag deireadh na bliana 2014 faoi réir an ráta neamh-bhreischumhdaigh níos ísle de dhleacht stampa.
- Ag deireadh na bliana 2014, bhí polasaithe ag 4% den daonra árachaithe nár chumhdaigh gach ospidéal.
- Tá an margadh fíordheighilte de réir aoise. Áracháíonn Vhi um Chúram Sláinte 55% den mhargadh, cé go n-áracháíonn sé 85% den daonra árachaithe atá 80 bliain d'aois agus níos sine. Tá táirge ag a bhfuil cumhdach ortaipéideach iomlán ag 85% de na daoine sin atá 60 bliain d'aois nó níos sine atá árachaithe le Vhi um Chúram Sláinte. Níl táirge den chineál sin ach ag 19% de na daoine sin atá faoi bhun 60 bliain d'aois.
- Fágann tionchar comhcheangailte na deighilte sin agus an difríocht i bpréimheanna do tháirgí difriúla go n-íocann daoine os cionn 60 bliain d'aois préimheanna atá 33% níos airde ar an meán ná na préimheanna a íocann daoine faoi bhun 60 bliain d'aois le haghaidh na leibhéal cumhdaigh is mó éileamh.

3.2.2 Taighde Coimisiúnaithe ar an Margadh Árachas Sláinte

Coimisiúnaíonn an tÚdarás taighde ar an margadh árachas sláinte gach dhá bhliain. Coimisiúnaíodh an taighde is déanaí in 2013 agus foilsíodh na torthaí ar shuíomh Gréasáin an Údaráis Árachas Sláinte in earrach na bliana 2014. Soláthraítear faisnéis luachmhar sa tsraith tuarascálacha taighde faoin margadh árachas sláinte, lena n-áirítear treochtaí sa mhargadh le himeacht ama.

Baineann na príomhchúiseanna le hárachas sláinte a cheannach a luadh leis an gcostas a bhaineann le cóireáil leighis agus le caighdeán braite na seirbhísí poiblí agus leis an easpa bhraite rochtana orthu. Ón staidéar a rinneadh in 2011 i leith, mhéadaigh na trí thoisic sin go mór mar chúiseanna lena roghnaíonn daoine árachas sláinte a cheannach. I measc na ndaoine a raibh árachas sláinte acu, ba é costas an phríomhthoisic lena chealú. I gcás na ndaoine sin nach raibh árachas sláinte acu riamh, ba é costas an phríomhchúis leis sin ach luaigh 30% den ghrúpa sin gur chúis í rochtain ar chárta leighis. Coigiltí costais a bhí sa phríomhchúis a tugadh le smaoineamh ar árachóir a aistriú.

Tháinig laghdú ar leibhéal sástachta le gach gné d'árachas sláinte sa suirbhé a rinneadh in 2013/2014 i gcomparáid le suirbhéanna roimhe sin. Luadh na laghduithe ab airde a bheith bainteach leis an raon agus leis an gcumhdach a bhí á gcur ar fáil ag árachóirí.

Is ag leanúint de bheith ag titim atá an mhnicíocht a thairgeann fostóirí íoc as árachas sláinte a bhfostaithe go léir nó as árachas sláinte roinnt dá bhfostaithe.

3.2.3 Taighde Coimisiúnaithe Eile

I gcomhar leis an Roinn Sláinte, choimisiúnaigh an tÚdarás dhá nóta taighde óna chomhairleoirí airgeadais agus eacnamaíoch a mhodheolaíochtaí le haghaidh róchúiteamh a mheasúnú i dtaca leis an Scéim um Chothromú Fiontar i gcomhthéacs dhlí an AE um Státchabhair agus Seirbhísí Leasa Eacnamaíoch Ghinearálta.

Chomh maith leis sin, leanann an tÚdarás ar aghaidh ag cur comhairle ar an Roinn faoin tsaincheist sin ar leithligh.

3.2.4 Árachas Sláinte Uilechoiteann

Déantar foráil leis an gClár Rialtais do chóras Árachais Sláinte Uilechoiteann (ÁSU) a thabhairt isteach. D'fhoilsigh an tAire réamhpháipéar ar ÁSU in 2012 agus Páipéar Bán in 2014. Beidh mórathruithe i rialáil mhargadh árachas sláinte na hÉireann i gceist le tabhairt isteach ÁSU. Cuirtear riachtanais an chórais árachas sláinte deonach reatha agus an gá atá le creat rialála cuí a bhunú do ÁSU araon san áireamh sa chomhairle bheartais a thugann an tÚdarás don Aire.

Leagtar amach sa Pháipéar Bán go mbeidh ról méadaithe ag an Údarás sa chóras ÁSU atá beartaithe. Mar aon leis na ról atá ag an Údarás faoi láthair, lena n-áirítear an córas um chothromú fiontar a fhorbairt tuilleadh, beartaíodh sa Pháipéar Bán go mbeadh ról ag an Údarás maidir leis an "ráta margaidh éifeachtúil" a mholadh, ráta nach n-íocfadh an Stát tacaíocht airgeadais os a chionn. Bheifí ag súil go ndéanfadh an tÚdarás maoirseacht ar chomhlíonadh théarmaí agus choinníollacha caighdeánacha na bpolasaithe ÁSU, an pleán caighdeánach san áireamh, agus go bhfaigheadh sé gearáin ó thomhaltóirí maidir leis an margadh árachas sláinte agus go mbainistíodh sé na gearáin sin. De bharr leathnú chumhachtaí an Údaráis, tugadh le fios freisin gur ghá córas nua a chur ar bun i ndáil le cuntasacht an Údaráis don Rialtas agus don Oireachtas.

Ar iarratas na Roinne Sláinte, chuir an tÚdarás le taighde leanúnach i dtaca le ÁSU.

3.3 Leasanna Tomhaltóirí

I measc fheidhmeanna an Údaráis, tá: "an beart cuí a mheasann sé a bheith cuí a dhéanamh chun feacht an phobail a mhúscailt ar a gcearta mar thomhaltóirí árachas sláinte agus ar na seirbhísí árachas sláinte atá ar fáil dóibh; chomh maith le monatóireacht a dhéanamh ar na hAchtanna Árachais Sláinte agus, nuair is gá, comhlíonadh na hAchtanna Árachais Sláinte a fhorfheidhmiú

3.3.1 Ceisteanna agus Gearáin Tomhaltóirí

Faoi mar a fhoráiltear dó sna hAchtanna Árachais Sláinte, ceann de na feidhmeanna atá ag an Údarás is ea "an beart a mheasann sé a bheith cuí a dhéanamh chun feacht an phobail a mhúscailt ar a gcearta mar thomhaltóirí árachas sláinte agus ar na seirbhísí árachas sláinte atá ar fáil dóibh".

Laistigh den sainchúram sin, is é is aidhm don Údarás feacht custaiméirí ar a gcearta a mhéadú agus cabhrú leo táirgí árachas sláinte a thuiscint. Ina theannta sin, déanann an tÚdarás faireachán ar an soláthar faisnéise do chustaiméirí ag árachóirí agus ar chomhlíonadh na nAchtanna Árachais Sláinte.

Eolas Tomhaltóirí

Cabhraíonn an tÚdarás le tomhaltóirí trí cheisteanna faoi árachas sláinte a fhreagairt agus trí chabhrú leo díospóidí a réiteach le hárachóirí. In 2014, tháinig méadú 35% go beagnach 8,000 teagmháil ar líon na gceisteanna agus na ngearán a fuair an tÚdarás. B'airde i bhfad a bhí líon na gceisteanna a fuarthas i mí Eanáir 2014 ná i míonna eile na bliana, agus 2,182 logáilte an mhí sin mar gheall ar an ardlíon athnuachantí a bhí ann i mí Eanáir. Áirítear iad seo a leanas ar na hábhair is coitianta a cuireadh in iúl don Údarás:

- Iarrataí ar chomparáidí idir táirgí árachas sláinte;
- Beartais chealaithe árachóirí;
- Cearta i dtaobh árachóirí a athrú;
- Ceisteanna ginearálta maidir le táirgí árachas sláinte agus le tréimhsí feithimh;
- An costas atá ar árachas sláinte príobháideach;
- Caighdeáin seirbhíse árachóirí; agus
- Iarrataí ar fhoilseacháin faisnéise an Údaráis.

Le linn 2014, rinne an tÚdarás idirghabháil rathúil ar son tomhaltóirí i dtaobh ceisteanna a tháinig anuas maidir lena gcuid árachas sláinte. Leagtar amach dhá shampla de chásanna ar thug an tÚdarás aghaidh orthu thíos.

Staidéar Cáis 1

Rinne tomhaltóir teagmháil leis an Údarás chun a chur in iúl gur theip ar a íocaíocht dochair dhírih lena árachóir ar feadh roinnt míonna gan a fhios dó. Nuair a thug an tomhaltóir é sin faoi deara, rinne sé teagmháil lena árachóir. Chuir an t-árachóir in iúl dó go bhféadfadh sé an méid gan íoc a íoc roimh dháta sonrach gan phionós.

Nuair a ghlaigh an tomhaltóir arís chun an íocaíocht a shocrú, insíodh dó nach raibh sé in ann an méid gan íoc a íoc agus go mbeadh air plean nua a bhunú agus tréimhsí feithimh a chaitheamh. Bhí an tsaincheist sin ina cúis le fadhb mhór don tomhaltóir mar go bhféadfadh an tomhaltóir dul le hárachóir eile agus nach mbeadh air tréimhsí feithimh a chaitheamh an athair mar go raibh sé laistigh den tréimhse 13 seachtaine nach rachfaí i bhfeidhm ar a thréimhsí feithimh dá n-inseodh don tomhaltóir nuair a ghlaigh sé ar dtús nach bhféadfadh sé an plean a shiardhátú. Nuair a ghlaigh sé ar an árachóir an dara huair, bhí sé lasmuigh dá thréimhse 13 seachtaine agus bheadh air tréimhsí feithimh a chaitheamh an athair le hárachóir ar bith.

Rinne an tÚdarás teagmháil le hárachóir an tomhaltóra chun ceist a chur air faoin ábhar. D'admhaigh an t-árachóir go ndearnadh botún agus dúirt sé go bhféadfadh an custaiméir a phlean a shiardhátú gan phionós. Gheall sé go ndéanfaí teagmháil leis an gcustaiméir chun leithscéal a ghabháil leis agus go gcuirfí athoilúint ar an bhfoireann. Bhí an custaiméir sásta leis an toradh.

Staidéar Cáis 2

Fuair céile tomhaltóra bás agus, tar éis dó eolas a thabhairt dá árachóir faoi sin, d'inis an t-árachóir dó go gcaithfí a dháta athnuachana a shiardhátú go dtí an dáta ar a bhfuair a bhean chéile bás. Níor thuig an tomhaltóir cén fáth a ndéanfadh a árachóir é sin mar go raibh sé den tuairim go mbeadh sé ag íoc as dhá phréimh san aon bhliain amháin.

Rinne an tÚdarás teagmháil le hárachóir an tomhaltóra chun ceisteanna a chur faoin tsaincheist agus chuir an t-árachóir in iúl gurb é atá ina phróiseas tar éis don sealbhóir polasaí bás a fháil ná an polasaí a chealú agus polasaí nua a bhunú le haghaidh aon chleithiúnaithe ó dháta an chealaithe, más mian leo déanamh amhlaidh. Ar an drochuair, ní raibh an ball in ann leanúint den pholasaí roimhe sin mar gur ghá conradh nua a bhunú leis an tomhaltóir mar shealbhóir polasaí. Ní bheadh ar an mball íoc as dhá phréimh leis an árachóir, áfach. D'aisíocfaí leis an tomhaltóir aon phréimheanna a bhí íoctha aige ar an bpolasaí cealaithe le héifeacht ón dáta cealaithe. Bhí an custaiméir sásta leis an toradh.

3.3.2 Suíomh Gréasáin

Coimeádann an tÚdarás suíomh Gréasáin, a sholáthraíonn faisnéis do thomhaltóirí de réir feidhmeanna um fhaisnéis tomhaltóirí a cuireadh ar an Údarás leis an Acht Árachais Sláinte (Forálacha Ilghnéitheacha) 2009. Áirítear ar an suíomh Gréasáin saoráid chomparáide plean, a ligeann do thomhaltóirí na pleananna is oiriúnaí dóibh a roghnú bunaithe ar a gcuid cúrsaí féin agus comparáid a dhéanamh ar shochair agus ar phraghsanna taobh le taobh. Tugann an tsaoráid chomparáide sin rochtain do thomhaltóirí ar shonraí gach plean ar an margadh, agus is í an t-aon acmhainn ina bhfuil an fhaisnéis sin ar fáil.

Fuair an suíomh Gréasáin níos mó ná 594,000 cuairt in 2014; figiúr ar mhéadú 6% é ar líon na gcuariteoirí ar an suíomh in 2013. Tháinig méadú suntasach ar líon na leantóirí a bhí againn ar Facebook agus ar Twitter le linn na bliana freisin.

Thosaigh an tÚdarás ar athfhorbairt an tsuímh Ghréasáin go mall sa bhliain 2014, athfhorbairt a ligfidh d'úsáideoirí na pleananna a chur i gcomparáid ar bhealach níos éasca. Ar na gnéithe nua beidh barra sleamhnáin barrachais a ligfidh don tomhaltóir pleananna ag a bhfuil barrachas a oireann dá riachtanais a roghnú agus barraí sleamhnáin le haghaidh aoiseanna éagsúla duine fhásta óig a thaispeáint. Tá an suíomh Gréasáin nuashonraithe le bheith beo ar bhonn céimnithe go luath sa bhliain 2015.

4. Gnóthaí Corparáideacha

4.1 Straitéis

Bunaíodh an tÚdarás mar rialálaí neamhspleách don mhargadh árachas sláinte príobháideach in Éirinn. D'fhonn an ról sin a chomhlíonadh, d'fhorbair an tÚdarás plean oibre a bhfuil fíis, misean agus luachanna san áireamh ann.

Fíis an Údaráis

Is é fíis an Údaráis ná oibriú “chun tairbhe an phobail trí thacú le Rátáil Phobail, le Rollú Oscailte agus le Cumhdach Saoil i margadh iomaíoch árachas sláinte”.

Misean an Údaráis

Is é misean an Údaráis an fhíis sin a bhaint amach trí na nithe seo a leanas:

- monatóireacht agus taighde a dhéanamh ar árachas sláinte i gcoitinne;
- comhairle a thabhairt don Aire i dtaobh árachas sláinte i gcoitinne;
- comhlíonadh na nAchtanna Árachais Sláinte a fhorfheidhmiú, nuair is gá;
- a chuid feidhmeanna a chomhlíonadh maidir leis an gCóras um Chothromú Fiontar;
- rialacháin chúil eile a chur i bhfeidhm mar a fhorordaítear iad;
- faisnéis a sholáthar do thomhaltóirí maidir lena gcuid ceart agus tuairimí; agus
- leasanna tomhaltóirí reatha árachas sláinte a chosaint.

Luachanna an Údaráis

Ghlac an tÚdarás le luachanna, agus cuirfidh sé na luachanna sin i bhfeidhm ina chuid gníomhaíochtaí. Is iad seo a leanas luachanna an Údaráis:

- An neamhspleáchas atá aige a choinneáil;
- A bheith neamhchlaonta agus macánta i gcónaí;
- Obair a dhéanamh ar shlí éifeachtach ghairmiúil;
- Na dúshláin a bhaineann go sonrach leis a chomhlíonadh trí ghlacadh go maith le smaointe nua agus le moltaí ó gach foinse agus trí chur chuige nuálach a ghlacadh;
- Follasacht a choinneáil ina chuid oibre ar fad; agus
- Meas a bheith aige ar a chuid daoine.

4.2 Rialachas Corparáideach

An Cód Cleachtais maidir le Rialachas Corparáideach

Tá an Cód Cleachtais maidir le Rialachas an Údaráis Árachas Sláinte bunaithe ar an “gCód Cleachtas do Rialachas Comhlachtaí Stáit” arna eisiúint ag an Roinn Airgeadais i mí na Bealtaine 2009.

Eitic in Oifig Phoiblí

Tá an tÚdarás ar áireamh in Ionstraim Reachtuil Uimh. 699 de 2004 chun críocha na nAchtanna um Eitic in Oifig Phoiblí, 1995 agus 2001. Chomhlíon Bail an Údaráis, agus na baill foirne ghaolmhara a gcuid oibleagáidí faoin reachtaíocht sin.

Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais

Ullmhaíodh na Cuntais Bhliantúla do 2014 agus cuireadh iad faoi bhráid Oifig an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste lena n-iniúchadh. Rinne an oifig sin na Cuntais seo a iniúchadh agus a cheadú agus tá siad leagtha amach i gcuid 5 den Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais seo.

Iniúchadh Inmheánach

Tháinig Coiste Iniúcháireachta an Údaráis le chéile ceithre huairé in 2014. Chomhaontaigh an Coiste Iniúcháireachta clár iniúchtaí inmheánacha agus, le linn 2014, d'iarr an Coiste ar BDO, iniúcháirí inmheánacha arna gceapadh ag an Údarás, roinnt iniúchtaí a dhéanamh thar a cheann. Rinne na hiniúcháirí inmheánacha iniúchtaí ar leith ar na rialuithe inmheánacha airgeadais atá i bhfeidhm don Údarás Árachas Sláinte agus don Chiste um Chothromú Fiontar. Cuireadh tuarascálacha ina leith sin faoi bhráid an Choiste Iniúcháireachta agus an Údaráis. Bhuail an Coiste Iniúcháireachta le hiniúcháirí inmheánacha agus le hiniúcháirí seachtracha araon le linn na bliana. Chuir coiste feidhmiúcháin an Údaráis pleananna gníomhaíochta le chéile chun aghaidh a thabhairt ar thorthaí na n-iniúchtaí agus ba é an Coiste Iniúcháireachta a rinne monatóireacht ar na pleananna sin.

Chomh maith leis sin, rinne an Coiste Iniúcháireachta athbhreithniú ar ráitis airgeadais agus ar chuntais an Údaráis agus rinne sé maoirseacht ar struchtúr bainistíochta riosca agus ar chlár riosca an Údaráis.

Teangacha Oifigiúla

Comhlíonann an tÚdarás reachtaíocht na dTeangacha Oifigiúla agus bíonn sé i dteagmháil leanúnach leis an Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta ina leith sin.

Saoráil Faisnéise agus Ceisteanna Parlaiminte

Lean an tÚdarás lena dhualgais a chomhlíonadh maidir le freagra a thabhairt ar iarrataí saoráil faisnéise agus ar cheisteanna parlaiminte.

Tá an tÚdarás Árachas Sláinte faoi raon an Achta um Shaoráil Faisnéise agus tá éifeacht leis na Rialacháin fán Acht um Shaoráil Faisnéise, 1997, (Comhlachtaí Forordaithe), 2006, ó 31 Bealtaine 2006.

Anuas ar phróiseáil a dhéanamh ar iarrataí faoin Acht um Shaoráil Faisnéise de réir mar a fuarthas iad, d'fhoilsigh an tÚdarás dhá leabhrán dar teideal "A Guide to the Functions of and Records Held by the Authority" agus "A Guide to the Rules, Procedures, and Practices of the Authority". Sa dá leabhrán sin, tugtar treoir d'iarratasóirí maidir leis an bpróiseas Saoráil Faisnéise. Cuirtear na treoirlínte le chéile de réir na nAchtanna um Shaoráil Faisnéise agus foilsítear iad ar shuíomh Gréasáin an Údaráis. Rinneadh an tAcht nua um Shaoráil Faisnéise 2014 a shíniú mar dhlí an 14 Deireadh Fómhair 2014, rud lenar tugadh éifeacht d'athruithe suntasacha ar an dóigh a bhfeidhmítear iarrataí Saoráil Faisnéise. Rinne an tÚdarás a chuid beartas agus nósanna imeachta a leasú de réir na reachtaíochta nua.

Fuair an tÚdarás dhá iarraidh saoráil faisnéise le linn 2014 agus chuir sé faisnéis ar fáil i ndáil le 26 ceist parlaiminte.

Straitéis Cumarsáide

Tá beartas oscailte, comhairliúcháin agus plé le páirtithe leasmhara i bhfeidhm ag an Údarás. Cuireann an tÚdarás fáilte roimh chumarsáid le tomhaltóirí, le páirtithe leasmhara agus le páirtithe eile maidir le seirbhís rialála a sholáthar agus maidir lena chuid feidhmeanna a chomhlíonadh.

Ídiú Fuinnimh

Tá oifig amháin ag an Údarás, rud atá lonnaithe i dTeach na Canálach. Tá an oifig sin lonnaithe ar urlár amháin d'fhoirgneamh oifige iláitíochta atá faoi úinéireacht Scéim Pinsean na nOibrithe Tógála. Tugann an tÚdarás tuairisc faoina fheidhmíocht fuinnimh faoi I.R. Uimh. 542/2009 – Rialachán na gComhpobal Eorpach (Éifeachtúlacht Críochúsáide Fuinnimh agus Seirbhísí Fuinnimh) 2009. Tá an tuairisc ar ídiú fuinnimh bunaithe ar chéatadán fhoireann an Údaráis laistigh den fhoirgneamh ar fad. Glacadh an cur chuige sin toisc go raibh roinnt urlár san fhoirgneamh folamh le linn na bliana.

Sa bhliain 2014, d'úsáid an tÚdarás 58 MWh d'fhuinneamh, dá raibh:

- 21 MWh de leictreachas agus
- 36 MWh de bhreoslaí iontaise (téamh)

Gníomhartha a Rinneadh in 2014

- Bainistíodh teas ar aon dul le dálaí reatha aimsire; agus
- Athsholáthraíodh Teicneolaíocht Faisnéise agus trealamh eile le trealamh ní b'éifeachtúla ar fhuinneamh, de réir mar ba ghá.

Gníomhartha atá Beartaithe do 2015

- Gléasanna ilfheidhmiúla atá éifeachtúil ar fhuinneamh a sholáthar agus trealamh á athsholáthar;
- Úsáid mhéadaithe as comhfhreagras digiteach a chur chun cinn; agus
- Leanúint le hídú freagrach fuinnimh a chur chun cinn.

4.3 Acmhainní

Líon Foirne

Fostaíonn an tÚdarás aon bhall foirne dhéag.

Maoiniú

Maoinítear oibríochtaí an Údaráis trí thobhach ar ghnóthais chláráithe de réir Alt 17 den Acht Árachais Sláinte, 1994. Socraíodh leis na Rialacháin Tobhaigh 2010⁴ gurb é an ráta atá le híoc ag gnóthais chláráithe ná 0.12% d'ioncam préimhe na ngnóthas cláráithe. Le hIonstraim Reachtúil 528/2014, Rialacháin Tobhaigh an Achta Árachais Sláinte, 1994, (Alt 17), 2014, rinneadh leasú eile ar an tobhach ioncaim, agus an ráta á shocrú ag 0.01% do na blianta 2015 agus 2016 agus ag 0.09% ón mbliain 2017 i leith. Tá an tobhach iníoctha leis an Údarás ar bhonn ráithiúil. Chomh maith leis sin, ceanglaítear ar ghnóthais chláráithe sonraí faoi árachaithe agus faoi ioncam préimhe a chur isteach. Tá achoimre ar na staitisticí sin le fáil in Aguisín A. Tá Clár na nGnóthas Sochar Sláinte amhail an 31 Nollaig 2014 leagtha amach in Aguisín D.

5. Tuarascáil agus Cuntais 2014

5.1 Tuarascáil agus Ráitis Airgeadais an Údaráis Árachas Sláinte le haghaidh na bliana ón 1 Eanáir 2014 go dtí an 31 Nollaig 2014

Chuig an Aire Sláinte

I gcomhréir le téarmaí Alt 32(2) den Acht Árachais Sláinte, 1994, cuireann an tÚdarás Árachas Sláinte a Thuarascáil agus a Chuntais le haghaidh na tréimhse dhá mhí dhéag dar críoch an 31 Nollaig 2014 faoi do bhráid.

Clár Ábhar

Eolas an Údaráis	28
Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste	29
Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais	31
Ráiteas ar Fhreagrachtaí an Údaráis	33
Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta	34
Ráitis Airgeadais	36

Eolas an Údaráis

Baill an Údaráis

Jim Joyce (Cathaoirleach)
Dónall Curtin
Sheelagh Malin
Paul Turpin
An tOllamh Anthony Staines

Príomhfheidhmeannach/ Cláraitheoir

Liam Sloyan (*a d'éirigh as an ról an 16 Samhain 2014*)
Don Gallagher (*a ceapadh an 7 Nollaig 2014*)

Rúnaí

Eamonn Horgan

Baincéirí

AIB plc.
40/41 Sráid Westmoreland
Baile Átha Cliath 2

Permanent TSB
56/59 Faiche Stiabhna
Baile Átha Cliath 2

RaboDirect
Plás Charlemont
Baile Átha Cliath 2

Iniúchóirí

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste
Caisleán Bhaile Átha Cliath
Baile Átha Cliath 2

Oifigí

Teach na Canálach
Bóthar na Canálach
Baile Átha Cliath 6

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

An tÚdarás Árachas Sláinte

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais an Údaráis Árachas Sláinte don Bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2014 faoin Acht Árachais Sláinte, 1994. Cuimsítear sna ráitis airgeadais, a ullmhaíodh faoi na beartais chuntasaíochta atá leagtha amach iontu, an ráiteas ar bheartais chuntasaíochta, an cuntas ioncaim agus caiteachais, an clár comhardaithe agus na nótaí gaolmhara. Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar an mbealach a forordaítear le hAlt 32 den Acht, agus de réir an chleachtais chuntasaíochta a nglactar leis go coitianta in Éirinn.

Freagrachtaí an Údaráis

Tá an tÚdarás freagrach as na ráitis airgeadais a ullmhú, as a chinntiú go dtugann siad léargas fírinneach cóir maidir le staid chúrsaí na Údaráis agus maidir lena n-ioncam agus lena gcaiteachas, agus as rialtacht na n-idirbheart a chinntiú.

Freagrachtaí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Is í an fhreagracht atá orm na ráitis airgeadais a iniúchadh agus a thuairisciú orthu de réir dlí is infheidhme.

Déantar m'iniúchadh trí thagairt do na léirbhreithnithe speisialta a bhaineann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistíocht agus oibriúcháin.

Déantar m'iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire) agus i gcomhréir leis na Caighdeáin Eiticiúla d'Iniúcháirí ón mBord um Chleachtais Iniúcháireachta.

Raon feidhme an iniúchta ar na ráitis airgeadais

Is éard atá i gceist le hiniúchadh ná fianaise a fháil faoi na méideanna agus faoin nochtadh sna ráitis airgeadais, a mhéid is gá chun dearbhú réasúnach a thabhairt go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíríteas ábhartha ar bith, cibé acu trí chiallois nó trí earráid. Áirítear air seo measúnú ar na nithe seo a leanas:

- cibé acu an bhfuil na beartais cuí maidir le cúinsí an Údaráis, agus an gcuirtear i bhfeidhm go leanúnach iad agus an nochtar go cuí iad
- réasúntacht na meastachán suntasach cuntasaíochta a rinneadh agus na ráitis airgeadais á hullmhú, agus
- cur i láthair foriomlán na ráiteas airgeadais.

Lorgaím fianaise le linn an iniúchta chomh maith faoi rialtacht na n-idirbheart airgeadais.

Ina theannta sin, léim tuarascáil bhliantúil an Údaráis chun neamhréireachtaí ábhartha leis na ráitis iniúchta airgeadais a shainaithint. Má thagaim ar an eolas faoi mhíríteas nó neamhréireacht ábhartha fhollasach ar bith breathnaím ar na himpleachtaí a bheidh i gceist do mo thuarascáil.

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste *(ar lean)*

Tuairim maidir leis na ráitis airgeadais

I mo thuairim, tugtar léargas fírinneach cóir sna ráitis airgeadais, a ullmhaíodh mar ba cheart de réir an chleachtais chuntasaíochta a nglactar leis go coitianta in Éirinn, maidir le staid chúrsaí an Údaráis amhail an 31 Nollaig 2014 agus maidir lena n-ioncam agus lena gcaiteachas do 2014.

I mo thuairim, tá leabhair chuntais chuí á gcoimeád ag an Údarás. Tagann na ráitis airgeadais leis na leabhair chuntais.

Ábhair ar a dtuairiscím trí eisceacht

Tuairiscím trí eisceacht más rud é

- nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe a theastaigh uaim do m'iniúchadh, nó
- gur thug mé aon chás ábhartha ar bith faoi deara le linn m'iniúchta inar úsáideadh airgead do chuspóir eile seachas don cheann a bhí beartaithe dó, nó nach ndearnadh na hidirbhearta de réir na n-údarás a bhí á rialú, nó
- nach bhfuil an t-eolas a thugtar i dTuarascáil Bhliantúil an Údaráis don bhliain dá n-ullmhaítear na ráitis airgeadais comhsheasmhach leis na ráitis airgeadais, nó
- nach léiríonn an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais gur chomhlíon an tÚdarás an Cód Cleachtais do Rialachas Comhlachtaí Stáit, nó
- go bhfaighim amach go bhfuil cúrsaí ábhartha eile ann a bhaineann leis an gcaoi ar cuireadh gnó poiblí i gcrích.

Níl rud ar bith le tuairisciú agam maidir leis na cúrsaí sin a dtugtar tuairisc orthu trí eisceacht.

Patricia Sheehan

Le haghaidh agus thar ceann An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste

23 Meitheamh 2015

Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais

Admhaíonn an Cathaoirleach agus Baill an Údaráis go bhfuil bord an Údaráis freagrach as an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais san Údarás Árachas Sláinte.

Admhaíonn an Cathaoirleach agus na Baill nach bhféadfadh a leithéid de chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais ach cinnteacht réasúnta, gan a bheith iomlán, a sholáthar go bhfuil na sócmhainní á gcosaint, idirbhearta á n-údarú agus á dtaifead go cuí, agus go ndéantar aon earráidí nó mírialtachtaí ábhartha a chosc nó a bhrath go tráthúil.

Tá na príomhnósanna imeachta seo a leanas leagtha amach ag Baill an Údaráis chun rialú éifeachtach inmheánach airgeadais a sholáthar taobh istigh den Údarás:

Mar a fhoráiltear dó le hAlt 26(5) den Acht Árachais Sláinte, 1994, tá an Príomhfheidhmeannach/Cláraitheoir (“an PF”) freagrach as riarachán agus gnó an Údaráis a chur i gcrích, a bhainistiú agus a rialú go ginearálta agus comhlíonfaidh sé/sí feidhmeanna eile a bheidh cinnte ag an Údarás. Tá sé comhaontaithe ag Baill an Údaráis go bhfuil an PF agus an fhoireann freagrach as cúrsaí oibriúcháin. Tuairiscíonn an PF do na Baill ag a gcruinnithe, rudaí a bhíonn ar siúl go míosúil de ghnáth.

Tá tús curtha le próiseas foirmiúil le haghaidh aithint, measúnú, maolú agus bainistiú riosca gnó agus cuimsíonn sé sin:

- Aithint agus nádúr rioscaí;
- An dóchúlacht go dtarlódh sé;
- Impleachtaí airgeadais nó eile;
- Tosca maolaithe;
- Bearta chun na rioscaí aitheanta a bhainistiú; agus
- Monatóireacht agus tuairisciú ar an bpróiseas.

Tá na Baill tar éis glacadh le Cód Cleachtas ar Rialachas an Údaráis Árachas Sláinte agus é bunaithe ar Chód Cleachtais na Roinne Airgeadais do Rialachas Comhlachtaí Stáit, mar a nuashonraíodh i rith 2009. Tá na Baill tar éis glacadh le rialacha maidir le nós imeachta agus gnó chruinnithe an Údaráis Árachas Sláinte dá gcruinnithe.

Chuir an tÚdarás sraith nósanna imeachta airgeadais i bhfeidhm a leagann amach na treoracha airgeadais, na nótaí nósanna imeachta agus na cleachtais tarmligin. Déanann an Coiste Iniúcháireachta athbhreithniú ar na cuntais bhainistíochta, ráitis airgeadais bhliantúla, buiséadú agus nósanna imeachta airgeadais go ginearálta. Bhuail an Coiste le chéile chun athbhreithniú a dhéanamh ar na cúrsaí airgeadais a bhaineann leis an mbliain 2014. Bhí comhairligh páirteach i bpríomhréimsí inar measadh a leithéid de sheirbhísí a bheith cuí, lena áiríodh cuntasóirí agus comhairligh iniúcháireachta inmheánaí.

Tá córas bogearraí ríomhaireachta i bhfeidhm ag an Údarás a chuimsíonn pacáiste cuntasáíochta agus pacáiste párolla chun rialú inmheánach airgeadais an Údaráis a éascú.

D’fhostaigh an tÚdarás gnólacht seachtrach cuntasáíochta chun na ráitis airgeadais a ullmhú agus a mhaoirsiú don Údarás agus chun meicníocht mhíosúil tuairiscithe airgeadais a dhéanamh ar bhainistíocht na gcuntas go ginearálta, lena n-áirítear buiséid, toisc méid na heagraíochta agus líon na mball foirne atá fostaithe.

Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais *(ar lean)*

Deimhnímid go ndearnadh athbhreithniú ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais maidir leis an mbliain 2014.

Sínithe thar ceann Bhaill an Údaráis

J. Joyce

Cathaoirleach

An tÚdarás Árachas Sláinte

19 Meitheamh 2015

Ráiteas ar Fhreagrachtaí an Údaráis

Le hAlt 32(2) den Acht Árachais Sláinte, 1994, leagtar dualgas ar Bhaill an Údaráis ráitis airgeadais a ullmhú i cibé foirm a fhorordóidh an tAire Sláinte tar éis comhairliúcháin leis an Aire Airgeadais. Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, ní mór don Údarás:

- Beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ansin;
- Breithiúnais agus meastacháin atá réasúnta agus stuama a dhéanamh;
- A lua cé acu a leanadh nó nár leanadh caighdeáin chuntasaíochta infheidhmithe, faoi réir aon imeachtaí ábhartha atá mínithe agus nochta sna ráitis airgeadais;
- Na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin má tá sé míchuí talamh slán a dhéanamh de go leanfaidh an tÚdarás ar aghaidh de bheith ag feidhmiú.

Tá an tÚdarás freagrach as leabhair chearta chuntais a choinneáil, ina nochtar staid airgeadais an Údaráis ar bhealach fíor agus cóir ag am ar bith agus a chuireann ar a chumas a chinntiú go gcloíonn na ráitis airgeadais le hAlt 32(2) den Acht. Tá an tÚdarás freagrach chomh maith as cosaint shócmhainní an Údaráis agus as bearta réasúnta a dhéanamh chun calaíoch agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

J. Joyce
Cathaoirleach

19 Meitheamh 2015

P. Turpin
Ball

Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta

Is iad seo a leanas na beartais chuntasaíochta shuntasacha a glacadh sna ráitis airgeadais:

Bunús Cuntasaíochta

Ullmhaítear na ráitis airgeadais i gcomhréir le prionsabail chuntasaíochta a nglactar leo go ginearálta agus faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil agus cloíonn siad le caighdeán tuairiscithe airgeadais na Comhairle um Thuairisciú Airgeadais.

Ioncam Tobhaigh

Is ionann an t-ioncam tobhaigh agus an méid a bhí infhaighte ag an Údarás maidir leis an tréimhse. Cuimsíonn sé seo íocaíochtaí a rinneadh leis an Údarás i gcomhréir leis na hAchtanna Árachais Sláinte, 1994-2012, agus déantar réasúntacht an fhiúir seo a sheiceáil i gcomparáid leis an ioncam tobhaigh ionchasach i bhfianaise phróifíl scéimeanna árachais sláinte príobháideach an Údaráis.

Aithint Caiteachais

Aithnítear caiteachas sna ráitis airgeadais ar bhonn fabhráithe, de réir mar a thabhaítear é.

Sócmhainní Inláimhsithe Seasta

Luaitear sócmhainní seasta inláimhsithe ag luach an chostais lúide dímheas carntha. Ríomhtar dímheas, rud a ghearrtar ar an gCuntas Ioncaim agus Caiteachais, d'fhonn costas na sócmhainní seasta a dhíscríobh i rith a saoil mheasta úsáidigh faoi mhodh na líne dírlí, ar ráta bliantúil 33 1/3% le haghaidh trealamh ríomhairí agus 20% le haghaidh na sócmhainní eile go léir ón dáta éadála.

Airgeadraí Eachtracha

Aistrítear idirbhearta atá ainmnithe in airgeadraí eachtracha go euro i rith na bliana agus tá siad san áireamh sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais le haghaidh na tréimhse.

Aistrítear sócmhainní agus dliteanais airgid atá ainmnithe in airgeadraí eachtracha go euro ar ráta malartaithe atá i bhfeidhm ar dháta an chláir comhardaithe agus tá gnóthachain agus cailteanais atá mar thoradh air sin san áireamh sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais le haghaidh na tréimhse.

Aoisliúntas

I gcomhréir le hAlt 28 den Acht Árachais Sláinte, 1994, tá cead ag an Údarás scéim a dhéanamh le haghaidh deonú sochair aoisliúntais do bhaill foirne an Údaráis, le toiliú ón Aire Sláinte agus ón Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Rinneadh Scéim Aoisliúntais Fostaithe an Údaráis Árachais Sláinte 2014 (I.R. Uimh. 318 de 2014) a shíniú an 3 Iúil 2014. Tá scéim do Chéilí agus Leanaí dréachtaithe ag an Údarás, agus é bunaithe ar Mhúnla na Seirbhíse Poiblí, agus táthar ag fanacht le cead ón Aire Sláinte agus ón Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Tá na hasbhaintí riachtanacha á ndéanamh ag an Údarás ó thuarastail a choinníonn an tÚdarás, ach ní aithnítear mar ioncam iad. Tá soláthar á dhéanamh ag an Údarás chomh maith le haghaidh ranníocaíochtaí fostóra leis an Scéim. Measann an tÚdarás an scéim a bheith ar aon dul le scéim sochair shainithe óna dhearcadh féin agus tá cuntas déanta aige air dá réir, chun críocha Chaighdeán Tuairiscithe Airgeadais 17.

De réir an Achta um Pinsin na Seirbhíse Poiblí (Scéim Aonair agus Forálacha Eile) 2012, is baill de Scéim Pinsean Aonair na Seirbhíse Poiblí iad baill foirne nua a tháinig isteach san Údarás tar éis an 1 Eanáir 2013. Déanann an tÚdarás na hasbhaintí riachtanacha ó thuarastail na mball foirne atá páirteach sa scéim. Déantar ranníocaíochtaí fostaithe agus fostóirí a aistriú ar bhonn míosúil chuig an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe de réir an Achta um Pinsin na Seirbhíse Poiblí (Scéim Aonair agus Forálacha Eile) 2012.

An Ciste um Chothromú Fiontar

Bunaíodh an Ciste um Chothromú Fiontar (an Ciste) an 1 Eanáir 2013 faoin Acht Árachais Sláinte (Leasú) 2012. Tá an tÚdarás freagrach as an gCiste a choimeád ar bun, a chosaint, a riar agus a chur i bhfeidhm agus aisghabhann sé na costais a thabhaíonn sé ina leith sin ón gCiste. Is é atá i gceist leis an mbonn atá le costais a aisghabháil ná go lán-chionroinntear costais a bhaineann go díreach leis an gCiste agus go bpáirt-chionroinntear costais a thabhaíonn an tÚdarás, faoi mar atá leagtha amach i Nóta 12 de na ráitis airgeadais. Déanann an tÚdarás ráitis airgeadais ar leith a ullmhú ar bhonn bliantúil.

Cuntas Ioncaim agus Caiteachais

le haghaidh na bliana dar críoch an 31 Nollaig, 2014

	<i>Nótaí</i>	12 mhí dar críoch an 31 Nollaig 2014	12 mhí dar críoch an 31 Nollaig 2013
		€	€
Ioncam	1	2,963,172	2,826,681
Costais Riaracháin	2	(1,432,780)	(1,365,954)
Barrachas ioncaim thar chaiteachas		1,530,392	1,460,727
Ús Infhaighte		86,724	126,475
Barrachas don bhliain		1,617,116	1,587,202
Barrachas carnach ag tús na bliana		10,156,277	7,111,180
Aistriú ón gCúlchiste Ginearálta	9	–	1,457,895
Barrachas Carnach ag deireadh na bliana		11,773,393	10,156,277

Níl aon ghnóthachain ná cailíteanais aitheanta ann, seachas na cinn a ndéileáiltear leo sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais.

J. Joyce
Cathaoirleach

19 Meitheamh 2015

P. Turpin
Ball

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta agus nótaí 1 go 13 mar chuid de na Ráitís Airgeadais seo.

Clár Comhardaithe ag an 31 Nollaig 2014

	Nótaí	2014 €	2013 €
Sócmhainní seasta			
Sócmhainní inláimhsithe	5	92,324	73,674
Sócmhainní reatha			
Banc agus Airgead Tirim		12,400,137	10,721,994
Réamhíocaíochtaí agus féichiúnaithe eile	6	947,535	913,224
		13,347,672	11,635,218
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite taobh istigh de bhliain amháin)			
Creidiúnaithe agus fabhruithe	7	(1,666,603)	(1,552,615)
Glansócmhainní reatha		11,681,069	10,082,603
Iomlán na sócmhainní lúide dliteanais reatha		11,773,393	10,156,277
Glansócmhainní		11,773,393	10,156,277
Arb ionann é agus			
Barrachas ioncaim carnach thar chaiteachas	9	11,773,393	10,156,277
		11,773,393	10,156,277

J. Joyce
Cathaoirleach

19 Meitheamh 2015

P. Turpin
Ball

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta agus nótaí 1 go 13 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

Nótaí

(mar chuid de na ráitis airgeadais)

1. Ioncam

Foráiltear le hAlt 17 den Acht Árachais Sláinte, 1994, go n-íocfaidh gnóthais chláraithe tobhach ioncaim leis an Údarás gach ráithe d'fhonn oibríochtaí an Údaráis a mhaoiniú agus soláthar imleor a dhéanamh do theagmhais. Le Rialacháin Tobhaigh an Achta Árachais Sláinte, 1994, (Alt 17), 2001, socraíodh ráta an tobhaigh ioncaim ag 0.14% den méid inmheasúnaithe a íoctar le gach gnóthas tráchtála agus teoranta in Éirinn. Ba le Rialacháin Tobhaigh (Leasú) an Achta Árachais Sláinte, 1994, (Alt 17), 2010, an laghdáíodh an ráta ina dhiaidh sin go 0.12%. Le hIonstraim Reachtúil 528/2014, Rialacháin Tobhaigh an Achta Árachais Sláinte, 1994, (Alt 17), 2014, rinneadh leasú eile ar an tobhach ioncaim, agus an ráta á shocrú ag 0.01% do na blianta 2015 agus 2016 agus ag 0.09% ón mbliain 2017 i leith.

	2014	2013
	€	€
Tobhach Ioncaim	2,805,955	2,671,800
Costais Athghearrtha an Chiste um Choithromú Fiontar (Nóta 12)	157,187	154,851
Saoráil faisnéise	30	30
	2,963,172	2,826,681

2. Costais Riaracháin

	2014	2013
	€	€
Tuarastail, costas pinsin agus costais eile foirne (Nóta 3)	760,362	761,706
Costais oiliúna	13,454	13,151
Táillí Stiúrthóirí (Nóta 3)	20,948	20,948
Earcaíocht	16,943	95
Cíos, Muirir Sheirbhíse agus Cothabháil	94,921	81,143
Comhairleacht (Nóta 4)	360,466	329,419
Árachas	20,898	17,987
Costais Ríomhairí agus Pháipéarachais	38,028	31,990
Costais Riaracháin Eile*	35,557	31,939
Eolas Tomhaltóirí	34,264	49,383
Iníúchadh	8,380	14,680
Dímheas	28,559	13,513
	1,432,780	1,365,954

2. Costais Riaracháin (ar lean)

Tá oifigí ar cíos ag an Údarás Árachas Sláinte i dTeach na Canálach, Bóthar na Canálach, Baile Átha Cliath ó ar chostas €50,000 in aghaidh na bliana. Chuaigh an tÚdarás i mbun léas 10 mbliana i mBealtaine 2012 le haghaidh na n-oifigí.

Rinneadh speansais riaracháin €157,187 (2013: €154,851) i leith an Chiste um Choithromú Fiontar a aisghabháil ón gCiste agus caitear leo mar ioncam (féach Nóta 12).

Níor caitheadh aon airgead ar thaisteal thar lear sa bhliain (2013: nialas).

* Áirítear le Costais Riaracháin Eile €1,328 (2013: €1,216) i dtaca le himeachtaí a bhain leis an bhfoireann agus leis an mbord.

3. Táillí Stiúrthóirí agus Luach Saothair an POF

Ba iad seo a leanas na táillí a bhí iníoctha le baill aonair an bhoird do 2014: Jim Joyce (Cathaoirleach), €8,978 (2013: €8,978) Dónall Curtin €5,985 (2013: €5,985), Sheelagh Malin €5,985 (2013: €5,985), Paul Turpin €0, An tOllamh Anthony Staines €0. Níor íocadh speansais ar bith le baill an bhoird.

Ba é €96,925 (2013: €103,536) an tuarastal a íocadh le Liam Sloyan, an Príomhfheidhmeannach, do 2014. Fuair Liam Sloyan, an POF, (a d'éirigh as an ról an 16 Samhain 2014) speansais taistil agus chothaithe dar luach €1,490 (2013: €539). Ní bhfuair sé aon airgead ar bith (2013: €0) i leith speansais eile. Ba é €2,330 an tuarastal a íocadh le Don Gallagher, an POF, (a ceapadh an 7 Nollaig 2014) do 2014. Ní bhfuair sé aon chostais taistil ná chothaithe ná aon aisíocaíocht speansais eile. Tá teidlíochtaí pinsin an POF i gcomhréir leis na teidlíochtaí caighdeánacha i scéim aoisliúntais sochair shainithe mhúnla na seirbhíse poiblí. Ní bhfuair an POF aon pheorcaisí ná sochair in 2014.

Ba é líon na mball foirne a bhí fostaithe ag an Údarás amhail an 31 Nollaig 2014 ná 10 nó 9.6 de choibhéis lánaimseartha (2013: 11 nó 10.6 de choibhéis lánaimseartha). Tuairiscíonn an tÚdarás go bhfuil 11 bhall foirne aige faoin gcreat rialaithe fostaíochta.

4. Costais Chomhairleachta

	2014	2013
	€	€
Cuntasaíocht	41,060	55,021
Seirbhísí Achtúireacha	142,145	103,285
Seirbhísí Dlí	23,609	55,034
Caidreamh Poiblí	44,280	44,280
Taighde	24,418	20,279
Aoisliúntas	1,220	663
Seirbhísí Aistriúcháin	2,662	1,658
Comhairleacht eacnamaíoch	81,072	49,199
	360,466	329,419

5. Sócmhainní Inláimhsithe Seasta

	Trealamh Ríomhairí	Feisteas Oifige, Troscán agus Trealamh	Forbairt Láithreáin Ghréasáin	Feistiú Oifige	Iomlán
	€	€	€	€	€
Costas					
Ag an 31 Nollaig 2013	54,150	328,354	51,080	49,005	482,589
Breiseanna le linn na bliana	8,024	-	36,808	2,378	47,210
Diúscairtí le linn na bliana	(3,271)	-	-	-	(3,271)
Ag an 31 Nollaig 2014	58,903	328,354	87,888	51,383	526,528
Dímheas					
Ag an 31 Nollaig 2013	42,830	320,123	43,512	2,450	408,915
Muirear don bhliain	6,209	1,935	10,614	9,801	28,559
Dímheas ar dhiúscairtí	(3,271)	-	-	-	(3,271)
Ag an 31 Nollaig 2014	45,768	322,058	54,126	12,251	434,203
Glanluach Leabhar					
Ag an 31 Nollaig 2014	13,135	6,296	33,762	39,132	92,324
Ag an 31 Nollaig 2013	11,320	8,231	7,568	46,555	73,674

6. Réamhíocaíochtaí agus féichiúnaithe eile

	2014	2013
	€	€
Ioncam tobhaigh infhaighte	698,258	661,368
Ús fabhráithe	16,425	20,776
Réamhíocaíochtaí agus Féichiúnaithe Eile	48,661	52,251
Cártaí Taistil	566	1,458
Scéim Rothaíochta chun na hOibre	-	346
An Ciste um Chothromú Fiontar	183,625	177,025
	947,535	913,224

7. Creidiúnaithe (méideanna atá dlite taobh istigh de bhliain amháin)

	2014	2013
	€	€
Creidiúnaithe trádála agus fabhruithe	107,495	174,317
Soláthar pinsean (Nóta 8)	1,508,743	1,337,805
Tobhach pinsin	2,041	3,064
Scéim Pinsean Aonair na Seirbhíse Poiblí	151	-
ÍMAT/ÁSPC	13,089	17,130
Cáin Shiarchoinneálach Seirbhísí Gairmiúla	25,046	4,609
Cánachas Breisluacha	10,038	15,690
	1,666,603	1,552,615

8. Soláthar Pinsean

Tá scéim pinsean sochair shainithe i bhfeidhm ag an Údarás dá fhostaithe. Tá struchtúr na scéime bunaithe ar Mhúnla na Seirbhíse Poiblí agus cheadaigh an tAire Sláinte agus an tAire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe í an 3 Iúil 2014. Tá Scéim Aoisliúntais do Chéilí agus Leanaí dréachtaithe ag an Údarás, agus é bunaithe ar Mhúnla na Seirbhíse Poiblí, agus táthar ag fanacht le cead a fháil ón Aire Sláinte agus ón Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe ina leith.

Déantar ranníocaíochtaí, lena n-áirítear ranníocaíochtaí fostóra, ar ráta 25% ó Iúil 2006 (16.66% roimhe seo) de phá inphinsin agus gearrtar iad ar an gCuntas Ioncaim agus Caiteachais. Coinnítear na ranníocaíochtaí carnacha don dá scéim do chuntas an Aire Sláinte. Tá an tAire sásta an tÚdarás a aisíoc maidir le sochair a eascraíonn faoin scéim. Tá na ranníocaíochtaí seo a leanas san áireamh sa cheannteideal "Tuarastail agus Costais Foirne" (Nóta 2):

	2014	2013
	€	€
Ag tús na tréimhse	1,337,805	1,165,141
Ranníocaíochtaí Fostaithe	30,614	31,105
Ranníocaíochtaí Fostóirí	140,324	141,559
Iomlán	1,508,743	1,337,805

Chomh maith leis sin, baineadh €37,661 (2013: €37,796) ón bhfoireann mar thobhach pinsin agus íocadh é leis an Roinn Sláinte.

I mí na Nollag 2014, baineadh suim €151 ón bhfoireann i leith Scéim Pinsean Aonair na Seirbhíse Poiblí; aistríodh an méid sin chuig an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i mí Eanáir 2015.

9. Barrachas Carnach sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais

	2014	2013
	€	€
Ag tús na tréimhse	10,156,277	7,111,180
Aistriú ón gCúlchiste Ginearálta	–	1,457,895
Barrachas na tréimhse	1,617,116	1,587,202
Barrachas coinnithe	11,773,393	10,156,277

Bhí iarmhéid €1,457,895 sa Chúlchiste Ginearálta curtha le chéile ag an Údarás ag deireadh na bliana 2012. Bunaíodh an Cúlchiste Ginearálta chun costais bhreise a mhaoiniú sa chás go dtagann siad chun cinn de bharr ról an Údaráis mar rialálaí agus comhairleoir don Mhargadh Árachais Sláinte in Éirinn.

Sa bhliain 2013, bhí an tÚdarás den tuairim nach raibh cúlchiste ginearálta ag teastáil uaidh a thuilleadh i bhfianaise na gcúlchistí carnacha ioncaim a bhí aige.

10. Gealltanais Chaipitil

Ní raibh aon ghealltanais maidir le caiteachas caipitil ann ag an 31 Nollaig 2014.

11. Nochtadh Leasa

Tá nósanna imeachta glactha ag an Údarás i gcomhréir leis na treoirlínte a d'eisigh an Roinn Airgeadais maidir le nochtadh leasa ag Baill an Údaráis agus tá an tÚdarás tar éis cloí leis na nósanna imeachta sin. Ní raibh aon idirbhearta i rith na bliana maidir le gníomhaíochtaí an Údaráis a raibh leas ag baill den bhord iontu.

12. An Ciste um Chothromú Fiontar

Déantar foráil san Acht Árachais Sláinte (Leasú), 2012, go mbeidh an Ciste um Chothromú Fiontar (an Ciste) ar bun ón 1 Eanáir 2013. Déanann árachóirí íocaíochtaí Dleacht Stampa i gcás polasaithe a thosaíonn nó a athnuaitear an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh a íoc leis na Coimisinéirí Ioncaim. Ina dhiaidh sin, aistríonn na Coimisinéirí Ioncaim an t-airgead sin chuig an gCiste. Déanann an tÚdarás Árachas Sláinte Creidmheasanna um Chothromú Fiontar a íoc, thar ceann tomhaltóirí, leis na gnóthais árachas sláinte ón gCiste. Déantar ráitis airgeadais ar leith a ullmhú i leith an Chiste ar bhonn bliantúil. Tá an tÚdarás freagrach as an gCiste a riar agus a choimeád ar bun.

12. An Ciste um Chothromú Fiontar (*ar lean*)

Níl aon fhostaithe fostaithe go díreach ag an gCiste. Ghearr an tÚdarás costas iomlán €157,187 (2013: €154,851) i leith an Chiste do 2014, mar seo a leanas:

Cineál costais	Iomlán a athghearradh ar an gCiste	Iomlán a athghearradh ar an gCiste
	2014	2013
	€	€
Tuarastail agus costais foirne	123,938	126,419
Cíos, muirir sheirbhíse agus cothabháil	14,653	12,329
Costais ríomhairí agus pháipéarachais	4,183	5,082
Costais riaracháin eile	14,413	9,896
Costais chomhairleachta eile	–	1,125
	157,187	154,851

13. Ceadú na Ráiteas Airgeadais

Bhí na Ráitis Airgeadais ceadaithe ag Baill an Údaráis an 25 Bealtaine 2015.

Tuarascáil agus Ráitis Airgeadais an Chiste um Chothromú Fiontar 2014

5.2 Tuarascáil agus Ráitis Airgeadais an Chiste um Chothromú Fiontar le haghaidh na bliana ón 1 Eanáir 2014 go dtí an 31 Nollaig 2014

Chuig an Aire Sláinte

I gcomhréir le téarmaí an Achta Árachais Sláinte, 1994, (arna leasú), cuireann an tÚdarás Árachas Sláinte Ráitis Airgeadais an Chiste um Chothromú Fiontar le haghaidh na tréimhse dhá mhí dhéag dar críoch an 31 Nollaig 2014 faoi do bhráid.

Clár Ábhar

Tuarascáil an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste	45
Ráiteas ar Fhreagrachtaí	47
Ráiteas ar Bheartais Chuntasaióchta	48
Cuntas Ioncaim agus Caiteachais	50
Clár Comhardaithe	51
Ráiteas ar Shreabhadh Airgid	52
Nótaí	53

An Chiste um Chothromú Fiontar

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais an Chiste um Chothromú Fiontar don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2014 faoin Acht Árachais Sláinte, 1994 (arna leasú). Cuimsítear sna ráitis airgeadais, a ullmhaíodh faoi na beartais chuntasaíochta atá leagtha amach iontu, an ráiteas ar bheartais chuntasaíochta, an cuntas ioncaim agus caiteachais, an clár comhardaithe, an ráiteas ar shreabhadh airgid agus na nótaí gaolmhara. Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar an mbealach a forordaítear le hAlt 11 D(8) den Acht, agus de réir an chleachtas chuntasaíochta a nglactar leis go coitianta in Éirinn.

Freagrachtaí an Údaráis Árachas Sláinte

Tá an tÚdarás Árachas Sláinte freagrach as na ráitis airgeadais a ullmhú, as a chinntiú go dtugann siad léargas fírinneach cóir maidir le hidirbhearta an Chiste agus maidir lena staid chúrsaí, agus as rialtacht na n-idirbheart a chinntiú.

Freagrachtaí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Is í an fhreagracht atá orm na ráitis airgeadais a iniúchadh agus a thuairisciú orthu de réir dlí is infheidhme.

Déantar m'iniúchadh trí thagairt do na léirbhreithnithe speisialta a bhaineann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistíocht agus oibriúcháin.

Déantar m'iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire) agus i gcomhréir leis na Caighdeáin Eiticíúla d'Iniúcháirí ón mBord um Chleachtas Iniúcháireachta.

Raon feidhme an iniúchta ar na ráitis airgeadais

Is éard atá i gceist le hiniúchadh ná fianaise a fháil faoi na méideanna agus faoin nochtadh sna ráitis airgeadais, a mhéid is gá chun dearbhú réasúnach a thabhairt go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíríteas ábhartha ar bith, cibé acu trí chialais nó trí earráid. Áirítear air seo measúnú ar na nithe seo a leanas:

- cibé acu an bhfuil na beartais cuí agus an gcuirtear i bhfeidhm go leanúnach iad agus an nochtar go cuí iad
- réasúntacht na meastachán suntasach cuntasaíochta a rinneadh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, agus
- cur i láthair foriomlán na ráiteas airgeadais.

Lorgaím fianaise le linn an iniúchta chomh maith faoi rialtacht na n-idirbheart airgeadais.

Ina theannta sin, léim tuarascáil bhliantúil an Údaráis Árachas Sláinte chun neamhréireachtaí ábhartha leis na ráitis iniúchta airgeadais a shainiú. Má thagaim ar an eolas faoi mhíríteas nó neamhréireacht ábhartha fhollasach ar bith breathnaím ar na himpleachtaí a bheidh i gceist do mo thuarascáil.

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste *(ar lean)*

Tuairim maidir leis na ráitis airgeadais

I mo thuairim, tugtar léargas fírinneach cóir sna ráitis airgeadais, a ullmhaíodh mar ba cheart de réir an chleachtais chuntasaíochta a nglactar leis go coitianta in Éirinn, ar idirbhearta an Chiste don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2014 agus ar a staid gnóthaí ag an dáta sin.

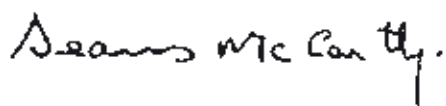
I mo thuairim, tá leabhair chuntais chuí á gcoimeád ag an Údarás Árachas Sláinte. Tagann na ráitis airgeadais leis na leabhair chuntais.

Ábhair ar a dtuairiscím trí eisceacht

Tuairiscím trí eisceacht más rud é

- nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe a theastaigh uaim do m'iniúchadh, nó
- gur thug mé aon chás ábhartha ar bith faoi deara le linn m'iniúchta inar úsáideadh airgead do chuspóir eile seachas don cheann a bhí beartaithe dó, nó nach ndearnadh na hidirbhearta de réir na n-údarás a bhí á rialú, nó
- nach bhfuil an t-eolas a thugtar i dTuarascáil Bhliantúil an Údaráis Árachas Sláinte don bhliain dá n-ullmhaítear na ráitis airgeadais comhsheasmhach leis na ráitis airgeadais, nó
- go bhfaighim amach go bhfuil cúrsaí ábhartha eile ann a bhaineann leis an gcaoi ar cuireadh gnó poiblí i gcrích.

Níl rud ar bith le tuairisciú agam maidir leis na cúrsaí sin a dtugtar tuairisc orthu trí eisceacht.

Seamus McCarthy

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste

23 Meitheamh 2015

An Chiste um Chothromú Fiontar

Ráiteas ar Fhreagrachtaí

Le hAlt 11D(8) den Acht Árachais Sláinte, 1994, (arna leasú) ('an tAcht'), leagtar dualgas ar an Údarás Árachas Sláinte ('an tÚdarás') ráitis airgeadais a ullmhú. Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, ní mór don Údarás:

- Beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ansin;
- Breithiúnais agus meastacháin atá réasúnta agus stuama a dhéanamh;
- A lua cé acu a leanadh nó nár leanadh caighdeáin chuntasaíochta infheidhmithe, faoi réir aon imeachtaí ábhartha atá mínithe agus nochta sna ráitis airgeadais;
- Na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin má tá sé míchuí talamh slán a dhéanamh de go leanfaidh an Ciste ar aghaidh de bheith ag feidhmiú.

Tá an tÚdarás freagrach as leabhair chearta chuntais a choinneáil, ina nochtar staid airgeadais an Chiste ar bhealach fíor agus cóir ag am ar bith agus a chuireann ar a chumas a chinntiú go gcloíonn na ráitis airgeadais le hAlt 11D(8) den Acht. Tá an tÚdarás freagrach chomh maith as sócmhainní an Chiste a chosaint agus as bearta réasúnta a dhéanamh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

J. Joyce
Cathaoirleach

19 Meitheamh 2015

P. Turpin
Ball

An Chiste um Chothromú Fiontar

Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta

Is iad seo a leanas na beartais chuntasaíochta shuntasacha a glacadh sna ráitis airgeadais:

Bunús Cuntasaíochta

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn fabhrúithe faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil agus de réir an chleachtais chuntasaíochta a bhfuil glacadh leis in Éirinn. Glactar caighdeán tuairiscithe airgeadais arna moladh ag an gComhairle um Thuairisciú Airgeadais faoi mar a thagann siad i bhfeidhm.

Bunaíodh an Ciste faoi Alt 11D den Acht. Chuir an tÚdarás Árachas Sláinte an Ciste ar bun agus is é an tÚdarás a dhéanann an Ciste a riar agus a choimeád ar bun. Foráiltear leis an Acht go n-íocfar isteach sa Chiste gach dleacht stampa arna íoc de bhua Alt 125A den Acht Comhdhlúite Dleachtanna Stampa, 1999, i ndáil le conarthaí a thosaíonn an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh.

Áirítear iad seo a leanas le híocaíochtaí amach ón gCiste:

- Creidmheas préimhe um chothromú fiontar – Faigheann gnóthais chláráithe (árachóirí sláinte) préimheanna níos airde i ndáil le grúpaí áirithe ardriosca bunaithe ar aois agus ar inscne, ach is é an Ciste a íocann na méideanna breise a ghearrtar leis na gnóthais chláráithe thar ceann árachaithe ionas nach mbeidh tionchar ag aois ná ag inscne ar ghlaníocaíocht an árachaí.
- Creidmheas úsáide leapa ospidéal – íocaíocht a dhéanann an Ciste le gnóthais chláráithe thar ceann árachaithe chun freastal ar chuid de gach éileamh árachas sláinte a bhaineann le híocaíochtaí as fanachtaí cáilitheacha thar oíche i gcóiríocht ospidéal phríobháidigh nó in ospidéal a mhaoinítear go poiblí.

Déantar foráil san Acht don Scéim reatha um Chothromú Fiontar. Ghlac sí áit na Scéime Eatramhaí um Chothromú Fiontar a bhain le creidmheasanna cánach aoischoibhneasa agus le tobhach pobalráitithe. Bhí an Scéim Eatramhach i bhfeidhm ó 2009 agus bhí sí á riar ag na Coimisinéirí Ioncaim.

Tréimhse Chuntasaíochta

Baineann na ráitis airgeadais leis an mbliain ón 1 Eanáir 2014 go dtí an 31 Nollaig 2014.

Ioncam

Aithnítear ioncam Dleacht Stampa sna ráitis airgeadais thar théarma an chonartha árachais ábhartha. Glactar leis go maireann an téarma sin dhá mhí dhéag i ngach cás. Déanann gnóthais chláráithe dleacht stampa ar pholasaithe a thosaíonn nó a athnuaitear an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh a íoc leis na Coimisinéirí Ioncaim ar bhonn ráithiúil. Íoctar an dleacht stampa isteach sa Chiste ina dhiaidh sin. Déantar fáltais an Chiste sa bhliain airgeadais a choigeartú chun na nithe seo a leanas a chur san áireamh:

- Dleacht stampa fhabhráithe, arb ionann í agus dleacht stampa amuigh atá dlite don Chiste ag deireadh na bliana agus na méideanna atá iníoctha ag gnóthais chláráithe i ndáil leis an ráithe dheiridh den bhliain airgeadais. Taifeadtar an méid sin mar fhéichiúnaí don Chiste.

- Is ionann dleacht stampa neamhthuillte agus an céatadán de dhleacht stampa a íocadh isteach sa Chiste le linn na bliana airgeadais agus a fabhraíodh ag deireadh na bliana. Baineann sí le téarma neamhéagtha na gconarthaí árachais ábhartha ag dáta an chláir chomhardaithe. Taifeadtar an méid sin mar dhleacht stampa neamhthuillte ag dáta an chláir chomhardaithe (féach Nóta 6 – Creidiúnaithe agus fabhrúithe).

Aithint Caiteachais

Aithnítear caiteachas sna ráitis airgeadais ar bhonn fabhrúithe, de réir mar a thabhaítear é.

Creidmheas Préimhe um Chothromú Fiontar

Taifeadtar creidmheas préimhe um chothromú fiontar ar bhonn fabhrúithe. Éilíonn árachóirí creidmheas préimhe um chothromú fiontar ón gCiste ar bhonn míosúil. Agus cinneadh á dhéanamh ar an méid a aithneofar mar speansas sa bhliain airgeadais, déantar na híocaíochtaí ón gCiste a choigeartú chun na nithe seo a leanas a chur san áireamh:

- Méideanna atá éilithe ag gnóthais chláráithe agus méideanna atá iníoctha leo sa chás nach raibh siad íoctha ag dáta an chláir chomhardaithe.
- Creidmheas préimhe neamhghearrtha um chothromú fiontar – íocann formhór na ndaoine as polasaithe árachais trí thráthchodanna míosúla nó trí réamhíocaíocht gach bliain. I gcás creidmheasanna a éilítear i ndáil le tráthchodanna míosúla, gearrtaí iad sa mhí lena mbaineann an t-éileamh. I gcás creidmheasanna a éilítear i ndáil le polasaithe a réamhíoctar astu, gearrtaí iad go haonfhoirmeach thar dhá mhí dhéag an chonartha. Ag dáta an chláir chomhardaithe, is mar fhéichiúnaí a aithnítear aon mhéideanna atá íoctha le hárachóirí ach nach bhfuil gearrtha go fóill (Féach Nóta 2).

Creidmheas Úsáide Leapa Ospidéil

Taifeadtar an creidmheas úsáide leapa ospidéil ar bhonn fabhrúithe. Agus cinneadh á dhéanamh ar an méid a aithneofar mar speansas sa bhliain airgeadais, déantar na híocaíochtaí ón gCiste a choigeartú chun na nithe seo a leanas a chur san áireamh:

- Méideanna atá éilithe ag gnóthais chláráithe agus méideanna atá iníoctha leo sa chás nach raibh siad íoctha ag dáta an chláir chomhardaithe.
- Soláthar do chreidmheas úsáide leapa ospidéil i ndáil le fanachtaí san ospidéal sa bhliain airgeadais nach raibh éilithe ag gnóthais chláráithe ag deireadh na bliana. Glactar leis sa soláthar sin go gcaitear líon aonfhoirmeach oícheanta i gcóiríocht ospidéil phríobháidigh ar fud conarthaí a thosaíonn ar dhátaí éagsúla agus go dtarlaíonn ospidéalú go haonfhoirmeach le linn thréimhse an pholasaí. Bíonn an-éagsúlacht ann sa tréimhse shocraíochta le haghaidh éilimh ospidéil. Mar thoradh air sin, d'fhéadfadh go ndéanfadh gnóthais chláráithe éileamh ar chreidmheas úsáide leapa ospidéil bliain nó níos mó tar éis an fhanachta san ospidéal.

An Chiste um Chothromú Fiontar

Cuntas Ioncaim agus Caiteachais

don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2014

	Nótaí	12 mhí dar críoch an 31 Nollaig 2014 €000	12 mhí dar críoch an 31 Nollaig 2013 €000
Ioncam			
Dleacht Stampa	1	570,344	316,938
Caiteachas			
Creidmheas préimhe um chothromú fiontar	2	479,228	319,151
Creidmheas úsáide leapa ospidéil	3	79,128	20,952
Costais foirne agus costais eile	4	183	193
Caiteachas lomlán		558,539	340,296
Barrachas ioncaim thar chaiteachas/ (barrachas caiteachais thar ioncam)		11,805	(23,358)
Ioncam infheistíochta		211	54
Barrachas/(Easnamh) don bhliain		12,016	(23,304)

Níl aon ghnóthachain ná cailiteanais aitheanta ann, seachas na cinn a ndearnadh déileáil leo sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais.

J. Joyce
Cathaoirleach

19 Meitheamh 2015

P. Turpin
Ball

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta agus nótaí 1 go 10 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

An Chiste um Chothromú Fiontar

Clár Comhardaithe

Clár Comhardaithe ag an 31 Nollaig 2014

	<i>Nótaí</i>	2014	2013
		€000	€000
Sócmhainní reatha			
Taiscí gearrthéarmacha		173,314	113,504
Banc		17	50
Réamhíocaíochtaí agus féichiúnaithe eile	5	174,019	159,822
		347,350	273,376
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite taobh istigh de bhliain amháin)			
Creidiúnaithe agus fabhruithe	6	(326,234)	(284,557)
Soláthairtí	7	(32,404)	(12,123)
		(358,638)	(296,680)
Glandliteanais			
		(11,288)	(23,304)
Arb ionann é agus			
Barrachas caiteachais carnach thar ioncam		(11,288)	(23,304)

J. Joyce
Cathaoirleach

19 Meitheamh 2015

P. Turpin
Ball

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasafóchta agus nótaí 1 go 10 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

An Chiste um Chothromú Fiontar

Ráiteas ar Shreabhadh Airgid

don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2014

	Nótaí	2014 €000	2013 €000
Réiteach barrachais/(easnamh) oibriúcháin le glan-insreabhadh airgid thirim ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin			
Barrachas/(easnamh) oibriúcháin don bhliain		12,016	(23,304)
Méadú i bhféichiúnaithe	5	(14,197)	(159,822)
Méadú i gcreidiúnaithe	6 & 7	61,958	296,680
Glan-insreabhadh airgid thirim ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin		59,777	113,554
Méadú in airgead tirim		59,777	113,554
Glanchistí ag an 1 Eanáir		113,554	-
Glanchistí ag an 31 Nollaig		173,331	113,554
Méadú in airgead tirim		59,777	113,554

J. Joyce
Cathaoirleach

19 Meitheamh 2015

P. Turpin
Ball

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta agus nótaí 1 go 10 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

An Chiste um Chothromú Fiontar

Nótaí

(mar chuid de na ráitis airgeadais)

1. Ioncam

Déanann gnóthais chláraithe íocaíochtaí dleacht stampa i gcás polasaithe a thosaíonn nó a athnuaitear an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh a íoc leis na Coimisinéirí Ioncaim. Ina dhiaidh sin, aistríonn na Coimisinéirí Ioncaim an t-airgead sin chuig an gCiste um Chothromú Fiontar.

	2014	2013
	€000	€000
Dleacht stampa a íocadh isteach sa Chiste	581,709	412,930
Gluaiseacht na dleachta stampa a bhí infhaighte sa bhliain	11,134	111,632
Gluaiseacht na dleachta stampa neamhthuillte sa bhliain	(22,499)	(207,624)
	570,344	316,938

2. Creidmheas préimhe um chothromú fiontar

	2014	2013
	€000	€000
Íocaíochtaí a rinneadh le gnóthais chláraithe	472,652	294,812
Gluaiseacht an chreidmheasa préimhe cothromú fiontar a bhí iníoctha le gnóthais chláraithe sa bhliain	9,612	72,519
Gluaiseacht an chreidmheasa préimhe cothromú fiontar neamhghearrtha sa bhliain	(3,036)	(48,180)
	479,228	319,151

3. Creidmheas úsáide leapa ospidéil

	2014	2013
	€000	€000
Íocaíochtaí a rinneadh le gnóthais chláraithe	49,287	4,608
Gluaiseacht an chreidmheasa úsáide leapa ospidéil a bhí iníoctha le gnóthais chláraithe sa bhliain	9,560	4,221
Gluaiseacht an tsoláthair don chreidmheas úsáide leapa ospidéil sa bhliain	20,281	12,123
	79,128	20,952

4. Costais foirne agus costais eile

	2014	2013
	€000	€000
Costais a athghearradh ar an Údarás Árachas Sláinte:		
Tuarastail agus costais foirne	119	121
Costais oiliúna	2	2
Táillí Stiúrthóirí	2	4
Cíos, muirear seirbhíse agus cothabháil	16	12
Árachas	3	3
Ríomhairí agus páipéarachas	4	5
Costais riaracháin eile	7	6
Dímheas	4	2
	157	155
Costais a gearradh go díreach ar an gCiste:		
Comhairleacht	9	23
Iníúchadh	13	10
Costais Dlí	2	3
Árachas	2	2
	26	38
	183	193

Cuirtear costais athghearrtha ar áireamh mar chaiteachas i gcuntais an Údaráis Árachas Sláinte.

Ní dharna an tÚdarás Árachas Sláinte costais réamhbhunaithe an Chiste a athghearradh.

5. Réamhíocaíochtaí agus féichiúnaithe eile

	2014	2013
	€000	€000
Creidmheas préimhe neamhghearrtha um chothromú fiontar	51,216	48,180
Dleacht stampa fhabhráithe a bhí infhaighte	122,766	111,632
Ioncam infheistíochta fabhraíthe	37	10
	174,019	159,822

6. Creidiúnaithe agus fabhruithe

	2014	2013
	€000	€000
Dleacht stampa neamhthuillte*	230,123	207,624
Creidmheas préimhe um chothromú fiontar a bhí iníoctha	82,131	72,519
Creidmheas úsáide leapa ospidéil a bhí iníoctha	13,781	4,221
An tÚdarás Árachas Sláinte	183	177
Speansais fhabhráithe	16	16
	326,234	284,557

* Rangaíodh Dleacht Stampa neamhthuillte €207,624 mar sholáthar i ráitis airgeadais na bliana roimhe.

7. Soláthairtí

	2014	2013
	€000	€000
Ag tús na bliana	12,123	-
A tháinig chun cinn le linn na bliana	84,128	20,952
A úsáideadh le linn na bliana	(58,847)	(8,829)
Aisiompú méideanna neamhúsáidte	(5,000)	-
Ag deireadh na bliana	32,404	12,123

8. Staid Airgeadais an Chiste um Chothromú Fiontar

I gcomparáid le heasnamh €23.3m in 2013, léirítear barrachas €12.0m in 2014 sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais. Is é atá sa bharrachas in 2014 barrachas €36.2m ar chonarthaí a tógadh amach in 2013 agus easnamh €24.2m ar chonarthaí a tógadh amach in 2014. Léiríonn an méid sin an fhíric go n-athnuann daoine scothaosta a gconarthaí níos luaithe sa bhliain féilire ar an meán ná daoine óga, rud a fhágann go mbíonn costais chreidmheasa préimhe um chothromú fiontar níos airde ná an dleacht stampa a tuilleadh sa bhliain inar tosaíodh na conarthaí. Ag deireadh mhí na Nollag 2014, ba é €12.9m an glanbharrachas ar chonarthaí a tógadh amach in 2013. Cuirtear aon bharrachas nó aon easnamh a thagann chun cinn i leith tréimhse conartha san áireamh agus moltaí á ndéanamh don Aire ar chreidmheasanna um chothromú fiontar agus ar dhleacht stampa.

Bhí taiscí airgid thirim agus taiscí gearrthéarmacha ar fiú €173.3m iad (2013: €113.6m) ag an gCiste um Chothromú Fiontar ag an 31 Nollaig 2014.

9. Nochtadh Leasa

Tá nósanna imeachta glactha ag an Údarás i gcomhréir leis na treoirlínte a d'eisigh an Roinn Airgeadais maidir le nochtadh leasa ag Baill an Údaráis agus tá an tÚdarás tar éis cloí leis na nósanna imeachta sin. Ní raibh aon idirbhearta le linn na bliana maidir le gníomhaíochtaí an Chiste a raibh leas ag baill den Údarás iontu.

10. Ceadú na Ráiteas Airgeadais

Bhí na Ráitis Airgeadais ceadaithe ag Baill an Údaráis an 25 Bealtaine 2015.

6. Aguisíní

Aguisín A

Staitisticí a bhaineann leis an Margadh Árachas Sláinte Príobháideach in Éirinn, 2014

Tábla 1: Árachaithe^{5 6}

An Bhliain dar Críoch	Líon Iomlán na nÁrachaithe (000í)	Cumhdach Árachas Sláinte Príobháideach mar % den Daonra
Nollaig 2001	1,871	48.2%
Nollaig 2002	1,941	49.2%
Nollaig 2003	1,999	49.8%
Nollaig 2004	2,054	50.2%
Nollaig 2005	2,115	50.4%
Nollaig 2006	2,174	50.3%
Nollaig 2007	2,245	50.5%
Nollaig 2008	2,297	50.9%
Nollaig 2009	2,260	49.7%
Nollaig 2010	2,228	48.8%
Nollaig 2011	2,163	47.2%
Nollaig 2012	2,099	45.7%
Nollaig 2013	2,049	44.6%
Nollaig 2014	2,025	43.9%

5 Baineann na figiúirí go léir leis an margadh árachas sláinte príobháideach iomlán, i.e. rollú oscailte agus gnóthais theoranta.

6 Tá na figiúirí daonra bunaithe ar mheastacháin daonra ón bPríomh-Oifig Staidrimh.

Tábla 2: Ioncam Préimhe

Bliain	Ioncam Iomlán (€m)	Bliain	Ioncam Iomlán (€m)
2002	821.9	2009	1,846.7
2003	978.2	2010	1,949.1
2004	1,061.1	2011	2,061.4 [‡]
2005	1,152.7	2012	2,240.7 [‡]
2006	1,299.5	2013	2,388.5 [‡]
2007	1,477.8	2014	2,444.9 [‡]
2008	1,652.2		

[‡] tá HSF ar áireamh sna figiúirí seo ó 2011 nuair a bhí sé cláraithe ar dtús leis an Údarás

Sciartha den Mhargadh⁺

Léirítear sa tábla seo a leanas na hathruithe atá tagtha ar sciartha den mhargadh ó bhunú an Údaráis.

Nollaig	Aviva Health* %	Laya Healthcare** %	Vhi um Chúram Sláinte %	GloHealth %	Gnóthais Bhallraíochta Teoranta*** %
2001	–	13%	82%	–	5%
2002	–	15%	80%	–	5%
2003	–	17%	78%	–	5%
2004	–	19%	76%	–	5%
2005	1%	21%	74%	–	4%
2006	3%	21%	72%	–	4%
2007	5%	21%	70%	–	4%
2008	8%	22%	67%	–	4%
2009	10%	23%	63%	–	4%
2010	14%	21%	62%	–	4%
2011	18%	21%	57%	–	4%
2012	17%	22%	56%	1%	4%
2013	15%	23%	54%	4%	4%
2014	15%	23%	53%	5%	4%

⁺ Líon na n-árachaithe a bhfuil cumhdach othair chónaithigh acu

^{*} I gcás figiúirí do 2007 agus do bhlianta roimhe sin, is le VIVAS Health a bhaineann na sonraí.

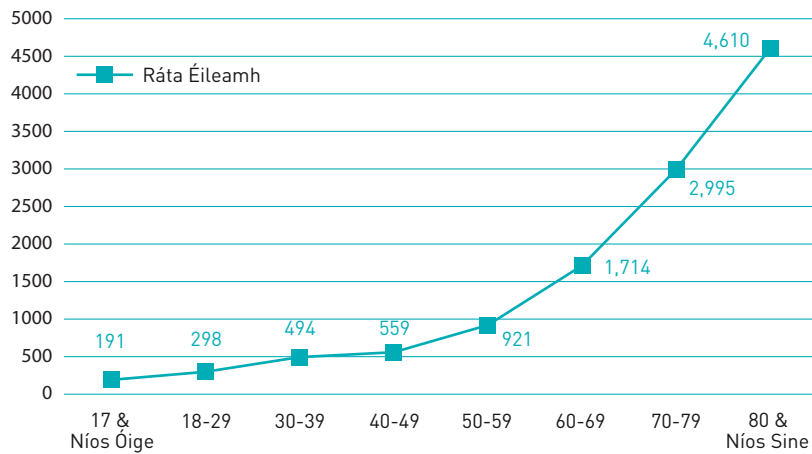
^{**} I gcás figiúirí do 2012, is ionann na sonraí agus suim na sciartha den mhargadh a bhí ag Quinn Insurance Ltd (Faoi Riarachán) agus ag Elips Insurance Ltd. Baineann sonraí na mblianta roimhe sin le Quinn Healthcare nó (2006 agus níos luaithe) le BUPA Ireland.

^{***} Cuimsíonn siad sin Scéimeanna de chuid an Gharda Síochána, BSL agus na nOifigeach Príosún.

Aguisín B

Éagsúlacht Éilimh de réir Aoise

Éilimh a áiríodh i dTuirisceáin an Árachaí in 2014

Aguisín C

Struchtúr Aoise an Mhargaidh

Léirítear sa tábla seo a leanas an t-athrú atá tagtha ar struchtúr aoise an mhargaidh ó dheireadh na bliana 2011 i leith. Tá na táblaí sa chuid seo bunaithe ar thuaisceáin faisnéise a fhaightear ó árachóirí ballraíochta oscailte. Tá na sonraí sna tuaisceáin seo éagsúil le sonraí a bhí san áireamh i dtáblaí roimhe seo ar an tslí nach gcuirtear na daoine seo a leanas san áireamh: daoine atá sa tréimhse tosaigh feithimh, daoine a bhfuil árachas acu ó ghnóthais bhallaíochta teoranta, agus daoine a bhfuil árachas acu ó tháingí nach bhfuil faoi réir dleacht stampa árachas sláinte agus na gcreidmheasanna sláinte aoischoibhneasa.

Aoisghrúpa	Líon na nÁrachaithe ina mhílte 000í			
	2011	2012	2013	2014
0-17	495	479	462	454
18-29	256	230	211	203
30-39	331	312	295	281
40-49	308	302	296	293
50-59	269	266	263	261
60-69	208	211	215	217
70-79	110	114	119	125
80+	44	46	49	52

Léirítear sa tábla seo a leanas an tslí a raibh sciartha den mhargadh éagsúil de réir aoise ag deireadh na bliana 2014. Déantar tagairt sa tábla thíos d'árachóirí ballraíochta oscailte amháin agus ní bhaineann sé le gnóthais bhallaíochta teoranta.

Aoisghrúpa	Aviva Health %	Laya Healthcare %	Vhi um	
			Chúram Sláinte %	GloHealth %
0-49	16%	25%	51%	7%
50-59	18%	24%	56%	3%
60-69	16%	24%	59%	2%
70-79	10%	18%	72%	1%
80+	6%	9%	85%	0%
lomlán	16%	24%	55%	5%

Aguisín D

Clár na nGnóthas Sochar Sláinte amhail an 31 Nollaig 2014

Gnóthais Bhallraíochta Oscailte

1. Aviva Health Insurance Ireland Limited (ag trádáil mar Aviva Health);
2. Elips Versicherungen AG (Elips Insurances Ltd.) (ag trádáil mar Laya Healthcare);
3. Great Lakes Reinsurance (An Ríocht Aontaithe) PLC (ag trádáil mar GloHealth);
4. H.S.F. Health Plan Limited (ag trádáil mar Hospital Saturday Fund); agus
5. An Bord Árachais Sláinte Shaorálaigh (ag trádáil mar Vhi um Chúram Sláinte).

Gnóthais Bhallraíochta Teoranta

1. Ciste Coigilitis Sláinte Foirne Bhord Soláthair an Leictreachais;
2. Ciste Carthanachta Foirne Allamuigh Chuideachta Árachais Bheatha na hÉireann cpt;
3. Cumann Árachas Sláinte Chuideachta Bheatha na hÉireann;
4. Ciste Carthanachta Foirne Chomhlacht na hÉireann um Árachas;
5. Cumann Árachas Sláinte na nOifigeach Príosún;
6. Cumann Árachas Sláinte Naomh Pól an Gharda Síochána; agus
7. Scéim Sláinte Dheonach Goulding.

Aguisín E

Freastal ar Chruinnithe de chuid an Údaráis in 2014

Ball Údaráis	Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu*
An tUasal Jim Joyce, Cathaoirleach	11
An tUasal Dónall Curtin	10
An Iníon Sheelagh Malin	11
An tOllamh Anthony Staines	10
An tUasal Paul Turpin	10

* San iomlán, reáchtáladh aon chruinniú dhéag de chuid an Údaráis in 2014.

Aguisín F

Rátaí Cothromú Fiontar

Rátaí a bhí i bhFeidhm i gCás Conarthaí a bhí á dTosú/á nAthnuachan ón 31 Márta 2013 go dtí an 28 Feabhra 2014

Creidmheasanna Prémhe um Chothromú Fiontar

Cineál Conartha	Conradh Neamh-Bhreis-chumhdaigh		Conradh Breis-Chumhdaigh	
	Fear	Bean	Fear	Bean
60-64	€375	€250	€425	€275
65-69	€900	€650	€1,050	€775
70-74	€1,450	€975	€1,700	€1,150
75-79	€2,050	€1,550	€2,425	€1,800
80+	€2,850	€1,925	€3,375	€2,275

Íoctar creidmheas úsáide leapa ospidéal ar fiú €75 é i leith gach oíche cháilitheach a chaitheann áracháí san ospidéal.

Dleachtanna Stampa Rátáil Phobail

Dleachtanna Stampa Rátáil Phobail	Conradh Neamh-Bhreis-chumhdaigh	Conradh Breis-Chumhdaigh
Duine Fásta	€290	€350
Leanbh	€100	€120

Athnuachaintí ón 1 Márta 2014 go dtí an 28 Feabhra 2015*Creidmheasanna Prémhe um Chothromú Fiontar*

Cineál Conartha	Conradh Neamh-Bhreischumhdaigh		Conradh Breis-Chumhdaigh	
	Fear	Bean	Fear	Bean
60-64	€250	€200	€450	€325
65-69	€575	€400	€1,150	€775
70-74	€925	€625	€1,850	€1,200
75-79	€1,200	€950	€2,500	€1,925
80-84	€1,575	€1,150	€3,200	€2,250
85+	€1,975	€1,325	€4,000	€2,725

Íoctar creidmheas úsáide leapa ospidéil ar fiú €60 é i leith gach oíche cháilitheach a chaitheann áracháí san ospidéal.

Dleachtanna Stampa Rátáil Phobail

Dleachtanna Stampa Rátáil Phobail	Conradh Neamh-Bhreischumhdaigh	Conradh Breis-Chumhdaigh
Duine Fásta	€290	€399
Leanbh	€100	€135

Athnuachaintí ón 1 Márta 2015*Creidmheasanna Prémhe um Chothromú Fiontar*

Cineál Conartha	Conradh Neamh-Bhreischumhdaigh		Conradh Breis-Chumhdaigh	
	Fear	Bean	Fear	Bean
60-64	€200	€150	€425	€300
65-69	€525	€350	€1,075	€725
70-74	€825	€600	€1,750	€1,200
75-79	€1,025	€800	€2,250	€1,700
80-84	€1,475	€1,025	€2,975	€2,125
85+	€1,750	€1,125	€3,725	€2,475

Íoctar creidmheas úsáide leapa ospidéal ar fiú €90 é i leith gach oíche cháilitheach a chaitheann áracháí san ospidéal.

Dleachtanna Stampa Rátáil Phobail

Dleachtanna Stampa Rátáil Phobail	Conradh Neamh-Bhreischumhdaigh	Conradh Breis-Chumhdaigh
Duine Fásta	€240	€399
Leanbh	€80	€135

Notaí